

Александар Ђаја

ОДРЖАВАЊЕ
ЗАХАРИЈА

психоактивна драма

Београд, 2007.



Рођен је 3. марта 1954. године у Београду, где је и дипломирао на одсеку за драматургију, Факултета драмских уметности, 1979. године. Члан је Удружења драмских писаца Србије. Био је директор Народног позоришта у Приштини 1992/93. године. Од 1996. године ради као драматург Позоришта на Теразијама у Београду.

Аутор је више позоришних комада, изведених у Београду и у другим градовима Србије: *Између* (Београд, 1976), *Веронезе* (Београд, 1977), *Српски рулет* (Шабац, 1983), *Ноћ вешишница* (Београд, 1986), *Бој њејилова* (Зајечар, 1989), *Бишќа за Сењак* (Београд, 1989), *Бумбаров леи* (Београд, 1992), *Јанковац – њошћољени свеи* (Зајечар, 1995), *Живои Јевремов* (Београд, 2006) и *Поврашћак кнежевоџ сокола* (Крагујевац, 2006).

За драмске текстове *Бишќа за Сењак* и *Јанковац – њошћољени свеи*, добио је специјалне награде ТВ Београд на конкурсима Удружења драмских писаца Србије, за 1989. и 1990. годину.

Написао је педесетак радио-драма (*Своме ошћасићву*, *Галкишћка жрозница*, *Позвони и њуцај*, *Милован Глишић*, *Свеи бођаља*, *Nulla dies sine experimentium*, *Одбрана и ѡрошћи Бодрођа*, *Јакл се враћа кући*, итд...) емитованих на програмима Радио Београда и Радио Новог Сада.

Као стални сарадник Школског програма ТВ Београд од 1981. године, реализовао је преко пет стотина сценарија у оквиру најпознатијих серија за децу: *Коцкица*, *Чик њоџоди*, *Дечје игре*, *Ошкривалица*, *Живој сјорџској коња*, *Дворови Београда*, *Ајом њо ајом*, *Змајева библиотека*, *Гесјовни буквар*, *Влакна и ѡексџил*, *Зооѡека*, итд... Сарађивао је и у Забавном програму ТВ Београд (серија: *Поноћни ѡакси*, *Меџа-хиѡ...*), док је за Играни програм написао више сценарија према својим позоришним комадима, као и сценарио за ТВ филм *Паланка у ѡланини*, према роману Анђелије Лазаревић. Аутор је сценарија за играну серију *Мансарда*, емитовану на Првом програму РТС-а.

У листу “Борба” написао је више од две стотине чланака као аутор колумне: “И то се дешава”. Добитник је “Борбине” награде за есеј за 1999. годину. Сарађивао је и у другим новинама и часописима (“Драма”, “Сцена”), објављивао текстове на Интернет – сајтовима. Пише за недељни магазин “Печат”.

У едицији “Савремена српска драма” објављени су му драмски текстови: *Језеро*, *Веронезе*, *Живој Јевремов*, *Ла Герилла*, *Блаџољуб II*, *Поврајѡак кнежевој сокола*, *Јанковац – ѡѡѡѡљени свеј*, *Биѡика за Сењак* и *Било једном у Србији*.

Александар ЂАЈА

ОДРЖАВАЊЕ ЗАХАРИЈА

психоактивна драма

Према старој хебрејској причи из 17. века, прашки рабин Јуда Леви бен Безабел, створио је према изгубљеним ка-балистичким формулама, слагањем и преслагањем слова Светог писма, вештачког човека – Голема.

Он није био прави човек и живео је тек неком врстом нејасне, полусвесне, вегетативне егзистенције. Снагом магичне плочице која му је лежала под језиком и привлачила слободне звездане енергије Свемира, Голем је живео свој дневни живот.

Једне ноћи пред вечерњу молитву, рабин је заборавио да извади плочицу из Големових уста, па је то створење помахнитало, изјурило у тамне алеје гета, нападајући свакога ко би му се нашао на путу, све док га рабин није сустигао и извадио плочицу.

Створ се сместа срушио, без знака живота. Све што је од њега остало беше патуљаста глинена фигура, која се и данас може видети у Новој синагоги.

(Густав Мејринк, *Голем*, 1915)

ЛИЦА

ЗАХАРИЈЕ, ОЛ 63 217 АК/6,8

ЈУЛИЈА, његова жена

КАТАРИНА, њихова ћерка

МИЛИВОЈЕ, њен муж

СОЊА, њихова ћерка

МЛАДЕН, њен дечко

ПАЈА, први гробар, касније ПАВЛЕ, пуковник

ЖИВАН, други гробар, касније ЖИВАНОВИЋ, капетан
и неколицина војника...

І део
ЦЕНТАР

Прва слика

Централна просторија веће предрајине куће. За столом су Јулија, жена Захаријева и њихова ћерка Катарина. Катарина гледа Јулију у шољицу од кафе. Дуго је окреће у руци...

КАТАРИНА: Мама, врло необично...

ЈУЛИЈА: Шта видиш?

КАТАРИНА: Ништа...

ЈУЛИЈА: Ништа?

КАТАРИНА: Да, и то је необично... Чекај, чекај, да! Видим гуштера како гута змију!

ЈУЛИЈА: Ију, ју, ју...

КАТАРИНА: Онда, ту је један облак, а из облака вири рука – са шест прстију!

ЈУЛИЈА: Боже, каква шоља...

КАТАРИНА: Затим, талог, пуно талога...

ЈУЛИЈА: Увек куваш прејаку кафу, као да у овој кући сви треба да се шлогирамо.

КАТАРИНА: Хоћеш да кажеш да се тата шлогирао од моје кафе?

ЈУЛИЈА: Са Захаријем је друга прича...

КАТАРИНА: Онда, ћути мало и дозволи ми да наставим. Дакле, да видимо даље: тај гуштер, он, заправо, гута свој реп. Он хоће себе да поједе!

ЈУЛИЈА: А не змију?

КАТАРИНА: Хм, личи помало и на змију... Не знам више ни сама: је ли то његов реп, или змија?

ЈУЛИЈА: Дај ми да погледам...

(Узме шољицу и гледа у њу)

... Боже, Каћа, па ти си заборавила да гледаш у шољу!

КАТАРИНА: Целом крају гледам, само теби не ваља.

ЈУЛИЈА: Где си овде видела гуштера? И змију?

КАТАРИНА: Како, где? Погледај ту, да ту, шта је то?

ЈУЛИЈА: Подморница, Катарина! Најобичнија нуклеарна подморница!

- КАТАРИНА: Откуд подморница у кафи?
- ЈУЛИЈА: Шта ти је ту чудно?
- КАТАРИНА: Ма, не личи мама, зна се чега треба да буде у кафи.
- ЈУЛИЈА: Ја видим оно што видим.
- КАТАРИНА: Ти си склеротична.
- ЈУЛИЈА: Да ми је твој муж рекао да сам склеротична то бих разумела, али рођена кћи...?
- КАТАРИНА: Како можеш од гуштера да правиш нуклеарну подморницу?!
- ЈУЛИЈА: Треба ли да поверујем како је нека тамо одвратна гуштерчина почела да прождире свој реп?
- КАТАРИНА: Молим те, мама, немој да плујеш док говориш.
- ЈУЛИЈА: Ја те, значи, плујем? Хоћеш да кажеш како те ја намерно плујем?
- КАТАРИНА: Нисам рекла намерно, само треба да замениш протезу, то смо ти одавно сугерисали.
- ЈУЛИЈА: Ова је протеза, драга моја, направљена пре рата!
- КАТАРИНА: Баш зато: она ти се разлабавила и када говорите, ти и твоја протеза, заливате ме као травњак испред Градске скупштине!
- ЈУЛИЈА: У реду. Ћутаћемо. Обоје.
- КАТАРИНА: Мама, зашто си тако нервозна?
- ЈУЛИЈА: Ја? Боже сачувај...
- КАТАРИНА: Нешто се догађа?
- ЈУЛИЈА: Да, догађа се! Догађа ми се старост, драга моја, али то у овој кући никога не занима.
- КАТАРИНА: Знаш, мама, о томе причаш сваки дан од када је тата заспао.
- ЈУЛИЈА: Катарина, морам нешто да ти кажем...
- КАТАРИНА: Ипак се нешто десило?
- ЈУЛИЈА: Не знам, можда... Јутрос када сам ушла у његову собу, учинило ми се...
- КАТАРИНА: Шта, мама?
- ЈУЛИЈА: Да му се... померила рука.
- КАТАРИНА: Немогуће!
- ЈУЛИЈА: Знаш, али, учинило ми се... Не, видела сам да се то догодило!

КАТАРИНА: Ћути, мама, забога.
 ЈУЛИЈА: Бојим се за децу, за Соњу...
 КАТАРИНА: Верујеш ли заиста у то?
 ЈУЛИЈА: Тако је било.
 КАТАРИНА: Најбоље да све заборавиш. Учинило ти се нешто што се није могло догодити.
 ЈУЛИЈА: Да, то је најбоље. Али, шта ако се понови?
 КАТАРИНА: Јулија, не говори глупости!
 ЈУЛИЈА: Да, кад хоћеш да ме заплашиш, онда сам Јулија, а не мама... И други су говорили, сећаш се? Али, никада им нисмо веровали: луде бабе и луди старци...
 КАТАРИНА: Јеси ли још некеме ово казала?
 ЈУЛИЈА: Боже, како бих смела...
 КАТАРИНА: И немој! Никако.
 ЈУЛИЈА: Каћа, кћери, ти ми верујеш, зар не?
 КАТАРИНА: Верујем ти – да ти се нешто учинило.
 ЈУЛИЈА: За име света, зар би могла...
 КАТАРИНА: О томе више ни реч!
 ЈУЛИЈА: У реду. Ни реч.
Затамњење.

Друга слика

Уђу Соња, унука Захаријева и њен нови дечко, Младен. Он сјази на сјолоу некакве љризнице

МЛАДЕН: Хеј, Соња ниси ми рекла да имате Одржаваног?
 СОЊА: Нисам, па шта?
 МЛАДЕН: Па, ништа, само...
(Гледа љризнице)
 Прилично троши. Ко ти је то?
 СОЊА: Зашто дираш туђе ствари?
 МЛАДЕН: *(Сјусџи љризнице најраџ)*
 О.К, извини, погрешно сам.
 СОЊА: Ма, нема везе. То ми је деда, Захарије.
 МЛАДЕН: Где је?

- СОЊА: Горе у соби. Ја га ретко виђам. Уосталом, ионако само спава и не помера се већ годинама... А, зашто се толико распитујеш? Зар ви у кући немате ни једног Одржаваног?
- МЛАДЕН: Више не... Причај ми о њему.
- СОЊА: Младене, ти га и не познајеш.
- МЛАДЕН: Свеједно. Колико га већ одржавате?
- СОЊА: Не знам тачно: шест, седам година...
- МЛАДЕН: Да ли је одмах запао у кому?
- СОЊА: Не. Прво се мало шлогирао, одузео му се језик. Онда лева рука, почео је да балави... Сви смо били у страшном стању, али се баба надала да ће се некако повратити... После су му се одузеле ноге, остала му је покретна само десна рука с којом је непрестано, разумеш...?
- МЛАДЕН: Не. Шта?
- СОЊА: Онанисао!
- МЛАДЕН: *(Насмеје се)*
Стварно?
- СОЊА: Шта се смејеш, болиду, то је било тужно!
- МЛАДЕН: Ма, не смејем се томе... И, шта је било на крају?
- СОЊА: На крају је све постало неиздржљиво, позвали смо Центар за Одржавање. Дошли су, средили су га, спровели каблове и цевчице преко крова и прикључили га на Систем. То је све.
- МЛАДЕН: Моју баку смо одржавали петнаест година.
- СОЊА: О томе ми никада ниси причао.
- МЛАДЕН: Па, и не познајемо се толико дуго и, једноставно, нисмо дошли на ту тему... Много сам је волео, знаш. Сваки дан ме је водила у парк. Једног дана смо сели на траву, а она се, онако више за себе запитала: "Мали мој дечко, ко ће те водити у парк кад се ја разболим?" Ја сам се запањено: "Зар ћеш се ти разболети, бако?"... "Наравно, Младене, једног дана. А онда ће доћи неки људи у чудним оделима, свуда ће развући некакве каблове... Ја ћу заспати и спаваћу све док не умрем." Тако је и било.
- СОЊА: Зар си очекивао нешто друго?
- МЛАДЕН: Нисам. Можда и јесам, ко зна. Био сам мали.

- СОЊА: Јеси ли помислио како је било некада, када није било Центра? Како су људи одржавали своје тешко болесне, старе људе?
- МЛАДЕН: Нису их ни одржавали, Соња.
- СОЊА: Па, шта је било с њима?
- МЛАДЕН: Умирала су одмах, или за дан, два... за месец дана.
- СОЊА: Како је то сурово!
- МЛАДЕН: Можда. Али, јеси ли помислила да неки од њих можда и нису желели да буду одржавани?
- СОЊА: Мислиш... хтели су да умру?
- МЛАДЕН: Да, зашто да не?
- СОЊА: То нема смисла. Нико не жели одмах да умре... Слушај, хајде да причамо о нечему лепшем!
- МЛАДЕН: Важи. О чему?
- СОЊА: О сексу!
- МЛАДЕН: *(Насмеје се)*
Ти си шашава.
- СОЊА: Можемо за викенд да одемо у викендицу на језеру. Моји остају код куће да спремају туршију.
- МЛАДЕН: Мислиш да ће те пустити да идеш са мном?
- СОЊА: Зашто да не, ја сам одрасла особа, матуранткиња. Могао би да ме пошевиш испод старе врбе на обали.
- МЛАДЕН: Да ти ниси дувала данас?
- СОЊА: Како си погодио? Губили смо историју па сам дувала у WC-у.
- МЛАДЕН: И прекинуо вас директор?
- СОЊА: Ма не, него она матора коза, историчарка. Има мензис па само патролира по WC-има.
- МЛАДЕН: Срећа што сам на факсу. Гимназију не бих могао поново да поднесем... Соња, кад си последњи пут видела деду?
- СОЊА: Какве то сад има везе?
- МЛАДЕН: Нема, питам онако.
- СОЊА: Не знам... Пре месец, два...
- МЛАДЕН: Месец, два?
- СОЊА: Шта ти је ту чудно?

- МЛАДЕН: Живите у истој кући.
- СОЊА: Али, шта ту има да се види? Само спава, седам година. Чак и не стари.
- МЛАДЕН: Ја сам своју баку гледао сваки дан.
- СОЊА: Ти си мазохиста.
- МЛАДЕН: Можда, али, гледајући је, падале су ми на памет чудне мисли.
- СОЊА: На пример?
- МЛАДЕН: На пример, ако већ неко мора да умре, има ли смисла одржавати га?... Разумеш?
- СОЊА: Не.
- МЛАДЕН: Мислим, нико није оздравио, зар не? Нико се није пробудио из коме?
- СОЊА: Знаш да се то не може десити.
- МЛАДЕН: Тако кажу...
- СОЊА: Ко каже?
- МЛАДЕН: Центар, наравно...
- СОЊА: Говориш као да сумњаш у то?
- МЛАДЕН: Баш бих волео да видим твог деду?
- СОЊА: То је апсолутно неизводљиво. Прво, не знам када ће остали да се врате, а друго: непознато лице моја баба Јулија ни за живу главу не би пустила у Захаријеву собу.
- МЛАДЕН: Значи, требало би да се добро упознам с њом?
- СОЊА: А, можда је потребније да се прво добро упознаш са мном?
- МЛАДЕН: У праву си, Соњице, извини.
- СОЊА: Нема везе, почињем да се навикавам на твоје небулозне идеје.
- МЛАДЕН: Знаш, ти то можда и нећеш разумети, али кад год негде угледам ове рачуне Центра за Одржавање – сетим се своје баке, свих тих каблова који су петнаест година били провучени кроз стан до њеног кревета. Јесте, данас је то обична ствар, многи имају Одржаване, али, ето, ја се на то ни до данас нисам навикао.

- СОЊА: Не морамо да будемо овде. Можемо да одемо у неки кафић.
- МЛАДЕН: Мислиш?
- СОЊА: Зашто да не? Видим да, док смо код мене, нећеш променити тему.
- МЛАДЕН: У реду. Хајдемо у кафић... А успут ћеш ми причати о вашој викендици на језеру.
- Крену ка излазу са сцене. Заштамњење.*

Трећа слика

- Улазе Катари́на и њен муж, Миливоје, који помало кривудавао иде.*
- КАТАРИНА: Докле ћу да те оваквог довлачим с посла?
- МИЛИВОЈЕ: Зашто, шта ми фали... ?
- КАТАРИНА: Пијан си!
- МИЛИВОЈЕ: Пијан? Не, драга, нисам пијан... ја сам... реалан.
- КАТАРИНА: Боље ћути.
- МИЛИВОЈЕ: Сагледати реалност, данас, у овој ситуацији – то значи бити сасвим трезан! Да!
- КАТАРИНА: Треба забранити тај бифе поред нашег предузећа...
- МИЛИВОЈЕ: Треба забранити предузеће, а не бифе!
- КАТАРИНА: У реду, доста ми је, Миливоје... Где је мама нестала?
- МИЛИВОЈЕ: Хм, где је јадна мама?... Колико видим нема ни твоје ћерке, али те то мање брине.
- КАТАРИНА: То је и твоја ћерка, ако се добро сећам...
- МИЛИВОЈЕ: Тако је! Наша ћерка. Једно од добара које нам је подарила наша вољена отаџбина. Смрт фашизму – слобода народу!
- КАТАРИНА: Само су заборавио да кажеш: живели! Стиди се, Миливоје.
- МИЛИВОЈЕ: ОК, живели, душо!
- КАТАРИНА: Знаш шта: гледам те деценијама и стално се питам: како можеш да будеш задовољан својим животом?
- МИЛИВОЈЕ: А ти си увек незадовољна, то је одлика твоје фамилије. Увек сте с нечим незадовољни, чак и кад вам месар одсече најбоље парче меса.

КАТАРИНА: Не буди прозаичан.

МИЛИВОЈЕ: *(Гледајући се у огледало)*
Не допадам ти се? Па ти немаш укуса.

КАТАРИНА: Знаш шта, Миливоје, досадило ми је да слушам твој глупости од јутра до мрака.

МИЛИВОЈЕ: Хоћеш да кажеш како ја причам више глупости од тебе?

КАТАРИНА: Неупоредиво више!

МИЛИВОЈЕ: Стварно? Како си то измерила? Апаратом за притисак?

КАТАРИНА: Не спомињи ми притисак! Да си само могао мало пре себе да чујеш: наше дете, Соњицу, прогласио за државно добро.

МИЛИВОЈЕ: Шалио сам се, Соњу смо нас двоје направили и она је наша. Али, оно остало: ова кућа (истина, и њу смо добили од твог Захарија)
– али, служба, ето! Имамо лепу службу, и ја и ти.

КАТАРИНА: Ко нам је то омогућио?

МИЛИВОЈЕ: Наравно, држава...

КАТАРИНА: Није, него Станислав.

МИЛИВОЈЕ: А, ко је Станиславу омогућио да постане Станислав?

КАТАРИНА: Теби је то врло добро познато.

МИЛИВОЈЕ: Овако можемо надугачко и нашироко...

КАТАРИНА: Једино што смо сигурно добили од државе јесте овај Систем за Одржавање. Не кажем да је то мало, али, има пуно тога што нам у животу веома недостаје.

МИЛИВОЈЕ: Свега ће бити, само стрпљиво. Замисли да нема Центра? Од кад би већ Захарије био мртав... и стотине хиљада других као што је он.

КАТАРИНА: А нама би остало више пара у кући, то си хтео да кажеш?

МИЛИВОЈЕ: Забога, Катарина, одакле ти то?

КАТАРИНА: Јеси ли чуо да ће поскупети Трансфузија?

МИЛИВОЈЕ: Од када?

КАТАРИНА: Од петнаестог.

МИЛИВОЈЕ: Преживећемо.

КАТАРИНА: Вероватно, али, ово је већ друго поскупљење за последња три месеца. А на почетку године поскупели су већ Одвод Фекалија и Еротски Импулси. И још се прича да ће и Сlike Прошлости поскупети чак за 50 процената!

МИЛИВОЈЕ: Јеби га.

КАТАРИНА: И то је све што умеш да кажеш?

МИЛИВОЈЕ: Шта би требало друго?

КАТАРИНА: Можда би могао да радиш на два места, негде прековремено...

МИЛИВОЈЕ: Жено, како ти није јасно: ми можемо да радимо на тридесет места, они ће да поскупљују све док нам не исишу сву крв! Уосталом, знаш и сама да сам све покушао, једноставно, за поштен свет нема пара. Има само за мафијаше и њихове политичаре.

КАТАРИНА: Твоје разматрање глобалне ситуације у друштву нам неће помоћи.

МИЛИВОЈЕ: Неће ни твоје непрекидно звоцање.

КАТАРИНА: Било како било, ја ћу свог оца одржавати до краја.

МИЛИВОЈЕ: Зар то неко доводи у питање?

КАТАРИНА: Не, али си приметио како нисам морала да му Сlike Прошлости уплатим на свих пет канала.

МИЛИВОЈЕ: Ја сам једино рекао како је онај Мирковић из моје фирме...

КАТАРИНА: Да! Уплатио човек два канала својој мајци. Каква јој је то Прошлост, неће стићи ни до њеног пубертета!

МИЛИВОЈЕ: Човек нема више. Боље и то него да је начисто одјави.

КАТАРИНА: Док је под кровом своје куће, мој отац Захарије имаће Комплетно Одржавање!

МИЛИВОЈЕ: За њега не бринем, само... хоћемо ли и ми остали да имамо – комплетан живот?

КАТАРИНА: Не знам. Ми можемо и на други начин да живимо.

МИЛИВОЈЕ: И то је тачно.

КАТАРИНА: Поставићу сто за ручак.

Затимњење.

Четврта слика

Каџарина, Миливоје и Соња за ручком. Чује се глас сџикера из шелевизора...

ГЛАС:

(Off)

“Добар дан, драги гледаоци. Ово су најважније вести... Данас је на преговорима у Женеви о глобалном отопљавању, шеф руске делегације Николај Никола Николајевић, испричао окупљеним новинарима познату руску басну: “Ишао медвед кроз шуму и срео зеца. Хајде да се клацкамо на клацкалицу, рече медвед зецу. А где ти је клацкалица, запита га зец? Медвед се разљути, одалама зеца и откине му главу! Глупандеру један, повиче медвед, колике уши имаш, а не разумеш се у симболе!”

(Миливоје ђочне сџраховиџо да се смеје. Том ђриликком изгледа да му нешџо хране улеџи у душник, џе ђочне да кркла и да се џуши. Каџарина и Соња се усџаниче око њеџа, доносеџи му воду, ударајуџи џа ђо леџима... Најзад, он дође к себи. Ручак се насџави. Поново чујемо глас са ТВ-а)

“Данас је у нашој земљи одржано више важних састанака наших руководилаца са представницима најширих демократских слојева друштва. На њима се разматрани предлози са прошлих састанака који се односе на будуће. Једнодушно је констатовано да се ствари и поред неких негативних трендова транспарентно и повољно развијају. Подржан је предлог о неопходности подношења нових предлога, као и...”
(Глас се џуби)

СОЊА:

Јел’те, мама, а где сте се ти и тата толико задржали?

КАТАРИНА:

Као и обично, он није с посла кренуо право кући, па сам морала да одем по њега.

МИЛИВОЈЕ:

Тишина, не чујем телевизор!

ГЛАС:

(Off)

“Вести из спорта. На пријатељској фудбалској утакмици између екипа Сардина и Марина на Сицилији, играч Сардина, Сињоре, приликом извођења једнаестерца, хицем из пиштоља убио је противничког голмана. На питање судије зашто је то учинио, Сињоре је одговорио: Најбољи голман – мртав голман!”

- КАТАРИНА: Соња, шта је с тобом? Зашто не једеш?
- СОЊА: Ово је загорело.
- МИЛИВОЈЕ: Па, не може да се кува и база унаоколо.
- КАТАРИНА: А не може се ни од најјефтинијег меса направити бечка шницла.
- МИЛИВОЈЕ: Ех, како је моја покојна мајка некада кувала...
- КАТАРИНА: Знам, јела сам и те ручкове. Још увек их осећам у желуцу.
- МИЛИВОЈЕ: Сад ћути, слушај вести.
- ГЛАС: *(Off)*
“Ово је, драги гледаоци, била временска прогноза за сутра.”
- МИЛИВОЈЕ: Нисам чуо прогнозу!
- СОЊА: *(За себе)*
Како ћемо да живимо без прогнозе? Најбоље да се убијемо...
- МИЛИВОЈЕ: Шта кажеш ти, мала?
- СОЊА: Ништа, тата. Преслишавам се нешто за школу.
- МИЛИВОЈЕ: Хаха, благо тати каквог ученика има!
- ГЛАС: *(Off)*
“На крају, тема недеље: Градски Центар за Одржавање је објавио да тренутно на свој систем има прикључених 817 524 лица. Тај број се, међутим, непрекидно увећава, јер сваког часа добијамо нове претплатнике захваљујући најновијим достигнућима у области Одржавања коме. Овог тренутка, просечно време Одржавања до тренутка смрти износи 5,3 године.”
- СОЊА: Хеј, деда је пребацио просек, могао би сада и да умре!
- КАТАРИНА: О, тата, да чујеш само за кога си градио ову кућу?!
- МИЛИВОЈЕ: Смањите патетику и изађите напоље да се прошетате по киши, хаха!
- КАТАРИНА: Ето зашто му је била потребна прогноза.
Соња одједном искључи тјелевизор.
- МИЛИВОЈЕ: Шта је сад?
- СОЊА: Хоћу да за викенд одем са Младеном у нашу викендицу.
- МИЛИВОЈЕ: С ким?

- СОЋА: С Млађом!
- МИЛИВОЈЕ: Ко је Млађа?
- СОЋА: Мој дечко.
- МИЛИВОЈЕ: Катарина?
- КАТАРИНА: Да, Миливоје.
- МИЛИВОЈЕ: Ти познајеш тог... Млађу?
- КАТАРИНА: Донекле.
- СОЋА: Како “донекле”?! Зар вас нисам упознала?
- КАТАРИНА: Јеси, душо, и то је... донекле.
- МИЛИВОЈЕ: А зашто га и ја не познајем “донекле”, а ни “од-некле”?
- СОЋА: Није се наместила ситуација, тата.
- МИЛИВОЈЕ: Катарина, знала си за ову идеју?
- КАТАРИНА: Мислим да јесам.
- МИЛИВОЈЕ: И шта си јој одговорила?
- КАТАРИНА: Да треба тебе да пита.
- МИЛИВОЈЕ: Значи, ниси јој ништа одговорила?
- КАТАРИНА: Одговорила сам јој да треба тебе да пита!
- МИЛИВОЈЕ: Лепо, бога ми. Дођем кући уморан с посла...
- КАТАРИНА: С посла, хаха...
- МИЛИВОЈЕ: Тишина, жено, док ја говорим!... Даке, дођем с посла, потпуно обезглављен од оних канцеларијских пацова и шкорпија, седнем да ручам, да на миру погледам најновије вести, да видим чега има новог у свету и код нас, па и шире – а онда ми рођена ћерка искључи телевизор изјавивши како она хоће да иде за викенд са својим дечком (о коме ја појма немам) у нашу викендицу на језеру, коју су моји родитељи изградили голим рукама!
- КАТАРИНА: Ау, Миливоје, смањи патетику, ако бога знаш!
- МИЛИВОЈЕ: Је ли? А зашто ме није питала да иде тамо са неком својом другарицом, неком одликашицом, да заједно уче – а не да ређа кечеве и да докторира из сексуалног васпитања!
- КАТАРИНА: Као прво, добро знаш да Соњица нема другарице...

- МИЛИВОЈЕ: Тако је, нема. А знам и зашто: јер је плунута мајка, која једино уме да се дружи са својом мајком и да заједно преврћу шољице од кафе – да би онда тај талог сваки други дан загушио судоперу!
- КАТАРИНА: Важно је да ти имаш најсофистицираније кафанско друштво локалних алкоса!
- СОЊА: Драги родитељи, могу ли ја нешто да кажем?
- МИЛИВОЈЕ: Кажи, кћери, твој тата једва чека да чује нешто паметно.
- СОЊА: Дакле, у свом досадашњем животу упознала сам извештан број људи који нису једно за друго, а живе заједно. Вас двоје сте, чини се, граничан случај. У том смислу, резонујем да ако сте још увек у браку, ако се до сада још увек нисте међусобно поубијали, или ископали очи једно другоме, одсекли виталне екстремитете и слично, онда ми ни тај мој дечко Младен, макар бљувао ватру, неће ни мало нашкодити!
- МИЛИВОЈЕ: Он ће да бљује нешто друго, а не ватру.
- КАТАРИНА: Како си вулгаран, Миливоје!
- МИЛИВОЈЕ: Извињавам се, Соњице, али, нисам знао да ћеш држати говор?
- СОЊА: Мама ми дозвољава да идем. Шетаћемо поред језера, Младен ће да пеца рибу...
- МИЛИВОЈЕ: Да пеца, хаха!
- СОЊА: То није смешно. Он је фин дечко и воли ме. Питај маму.
- МИЛИВОЈЕ: Твоја мама је одавно изгубила све критеријуме.
- КАТАРИНА: Ту си у праву. Од кад сам тебе упознала...
- СОЊА: Чекај, мама. Јеси ли рекла да ти се допада, или ниси?
- КАТАРИНА: Јесам, рекла сам. Али, ти знаш да је викендица на језеру његова и да ја ту немам никаквих права.
- МИЛИВОЈЕ: Расплакаћу се...
- КАТАРИНА: И треба да плачеш!
- МИЛИВОЈЕ: Ма немој? Ти си јадна обесправљена. Питам се само како је онда цела твоја фамилија годинама летовала у тој кући?
- КАТАРИНА: Плаћали су.
- МИЛИВОЈЕ: Шта су плаћали? Воду и ваздух?

КАТАРИНА: Плаћали су за храну – и то много више него што би појели!

МИЛИВОЈЕ: Јесте, јели су ко врапчићи... Од тог њиховог плаћања сви би смо поумирали од глади да моји вишкови нису одлазили у њихове разјапљене чељусти!

КАТАРИНА: С тим твојим “вишковима” не би могао ни пиле да нахраниш! Морала сам да радим и дању и ноћу како би могли да закрпимо црепове на тој твојој кући, да нам киша не би упадала у супу за време ручка!

МИЛИВОЈЕ: Јаке су ти и биле супе, није се примећивала разлика.

КАТАРИНА: Да, да, сигурно си као млад јео боље. Када сам те упознала, био си кост и кожа, а дупе ти је било као два “бенседина”!

МИЛИВОЈЕ: Након венчања с тобом угојио сам се на нервној бази.

СОЊА: Молим вас, док се нисте поклали, дајте ми кључ од викендице, да на миру одем и одморим се од вас. У оваковој средини не могу правилно да се развијам.

МИЛИВОЈЕ: Хоћеш кључ? Треба ли можда колима да вас одвезем тамо?

СОЊА: Ма не, тата, хвала. Младен има своја кола.

МИЛИВОЈЕ: Савршено! Слушај, мала, пре него било шта одлучим, хоћу да се упознам с њим. Доведи га предвече овамо.

СОЊА: Али, тата...

МИЛИВОЈЕ: Ништа “али”. Или тако, или нема кључа. А сад довиђења, идем мало да одспавам поподне. Петак је, имао сам тешку радну недељу.

КАТАРИНА: *(Иронично)*
Таква ти је свака...

МИЛИВОЈЕ: Делити кућу са три жене, то ти је као делити кавез с дивљим мачкама! Лако је Захарију, он збрисао у кому, а мене оставио да се малтретирам с његовим потомцима. Лаку ноћ.
(Изађе)

СОЊА: И, шта сад?

КАТАРИНА: Ништа. Доведи га као што је рекао.

СОЊА: Али, удавиће га, мама.

КАТАРИНА: Ништа ти не брине. Само нека се појави вечерас, остало је моја брига.

Затимљење.

 Пета слика

На сцени су Јулија и Катарина. Њих две изводе обред црне маџије призивања духова.

ЈУЛИЈА: *(Ојисујући рукама обресе геометријских слика)*
Круг – квадрат – троугао... круг – квадрат – троугао...
круг – квадрат – троугао...

КАТАРИНА: Не могу себи да објасним како си ме натерала на ово!

ЈУЛИЈА: Ђути, Каћа, све ћеш да упропастиш!...
(Промењеним, сакралним гласом)
Квадрат на хипотенузом, том зна свако дете, једнак је збиру квадрата над обе катете!... Помоћу различитих слагања слова – пише у Талмуду – Раба Јуда је успео да створи човека, којег је послао Рабију Зеру. Раби Зери му се обрати, али како од њега не доби никакав одговор, рече му: “Ти си део магије, врати се у свој прах!”

КАТАРИНА: Шта ће ти Талмуд, мама, ми нисмо Јевреји!

ЈУЛИЈА: Нема везе, Талмуд добро звучи и делује мистично...
“Men sana in corpore sano!”

КАТАРИНА: Она је начисто одлепила.

ЈУЛИЈА: Раби Елиезеру, ти који се демонима порекао способност стварања ичег мањег од зрна јечма; Раби Ханине и Раби Ошаја, ви који сте једне вечери Сабата проучавајући Књигу постања оживотворили трогодишње теле и појели га за вечеру; Раби Јуда Лое бен Безабел, који си слагањем и преслагањем слова Светог писма створио вештачког човека, Голема; Златна зоро и Слободни зидари, кабалисти и херметисти – спојите се с мојом снагом!...
(Тишина. Нишија)
... Ђаволе са Сеира, наређујем ти: нека се огласи Раби Захарије!...
(Ојетј нишија)

КАТАРИНА: Негде смо погрешили.

ЈУЛИЈА: Кћери моја, црном магијом се никада нису бавиле жене. Учинила сам све што сам могла... Али, ја морам да га чујем!

КАТАРИНА: Не вреди. Пробали смо неколико пута... и ништа.

Наједном, шћимунџ на сцени се ѿромени! Бљесну светїла, уђе дим, реквизиѿиа и сценски елементи почну да се померају... и зачује се глас као "с оноџ светїа"... !

ЗАХАРИЈЕ: *(Off)*
Јулија... избави ме из коме.

ЈУЛИЈА: Захарије?

КАТАРИНА: Тата... ?

ЗАХАРИЈЕ: *(Off)*
Кћери... хођу да умрем.

ЈУЛИЈА: Не смеш да умреш, чујеш ли!

ЗАХАРИЈЕ: Ако сте ме икада волели... искључите ме из Система. Одјавите ме...

ЈУЛИЈА: Захарије, не могу то да урадим, немој то да тражиш од мене. Мораш бити жив!

ЗАХАРИЈЕ: Жив? Зашто?... Одлазим, Јулија, Каћа, враћам се у кому... Закуните се да ћете ме...
(Глас се изђуби)

Поново се на сцени усїосїави малоїређашњи шћимунџ. Све се умири.

ЈУЛИЈА: Боже, зашто овде нема ваздуха?

КАТАРИНА: Мама, јел' ти добро?

ЈУЛИЈА: Није. Али, проћи ће. Само ми треба ваздух. Изаћи ћу у двориште.

КАТАРИНА: Шта се ово десило? Да ли је то заиста био тата?

ЈУЛИЈА: Јесте, Каћа. То је био он. Идем напоље.

КАТАРИНА: Кренућу с тобом...

ЈУЛИЈА: Не. Хођу да будем мало сама. Морам да будем сама. Не брини, брзо ћу се вратити.
(Полако изађе се сцене, ѿраћена забринућим ћеркиним погледом)

Заћамњење.

Шеста слика

Миливоје заваљену фоџиљу испред тилевизора, љледа пренос фудбалске утакмице. Приђушено се чује љлас водийџеља и хук навијача са љрибина. Уђу Соња и Младен.

- СОЊА: Тата, ово је Младен.
- МЛАДЕН: Добар дан.
- МИЛИВОЈЕ: *(Не љомерајући се из фоџиље)*
Здраво, дечко. За кога ти навијаш?
- МЛАДЕН: Не знам... У ствари, ни за кога.
- МИЛИВОЈЕ: Ни за кога? Чудно.
- МЛАДЕН: Ви навијате?
- МИЛИВОЈЕ: Од четврте године. Редовно. Седи.
- МЛАДЕН: Хвала.
(Седне. Соња осџане да сџоји)
- МИЛИВОЈЕ: Соња, душо, да не би и даље ту стајала ко чивилук, хоћеш ли да скуваш кафицу за мене и твог дечка?
- СОЊА: Хоћу, тата.
(Изађе)
- МИЛИВОЈЕ: Коначно смо сами. Као два мушкарца. Мада, тебе не занима фудбал. Хм?
- МЛАДЕН: Па, знате, нисам баш ватрени навијач.
- МИЛИВОЈЕ: Да ниси педер?
- МЛАДЕН: Молим?
- МИЛИВОЈЕ: Отац сам, моје је да питам.
- МЛАДЕН: Како мислите да би се један педер забављао са вашом ћерком?
- МИЛИВОЈЕ: Колико сам само на послу видео ожењених педера!... Али, у праву си, извини... У ствари, пуна ми је глава ових дана. Не знам, бре, како више да поплаћам све ове рачуне из Центра за Одржавање. Стижу редовно, као монсунске кишe.
- МЛАДЕН: Да, приметно сам да ваш Одржаваник вуче приличну конекцију.

МИЛИВОЈЕ: Стварно? Када?

МЛАДЕН: Данас пре подне. Кад смо Соња и ја били овде код вас.

МИЛИВОЈЕ: Аха, значи и ти си приметно да је то... "прилично"? Само, како?

МЛАДЕН: Видео сам признанице Центра на столу. Сасвим случајно.

МИЛИВОЈЕ: Случајно? Требало би да се наљутим што звераш тамо где не треба. Међутим, драго ми је што је још неко у овој кући то уочио сем мене.

МЛАДЕН: Можда нешто није у реду?

МИЛИВОЈЕ: С чиме?

МЛАДЕН: Па, с инсталацијом. Са софтвером.

МИЛИВОЈЕ: Разумеш се у Систем за Одржавање.

МЛАДЕН: Да, прилично.

МИЛИВОЈЕ: Мислио сам да зовем Сервис...

МЛАДЕН: То неће ништа променити. Они ће доћи и констатовати како је све у реду.

МИЛИВОЈЕ: Па, шта да радим, младићу? На прву бандеру... ?

МЛАДЕН: Зар је дотле дошло?

МИЛИВОЈЕ: Није, Богу хвала, само... нешто ту није у реду.

МЛАДЕН: Где?

МИЛИВОЈЕ: Знаш ти. У Систему за Одржавање.

МЛАДЕН: Могуће да сте у праву.

МИЛИВОЈЕ: И... ?

МЛАДЕН: И, ништа. Треба чекати.

МИЛИВОЈЕ: Чекати? Мислиш ли да ћу да живим двеста година?

МЛАДЕН: Нешто ће морати да се догоди. И то веома брзо.

МИЛИВОЈЕ: Младене, ко си, бре, ти?

МЛАДЕН: Ја сам студент.

МИЛИВОЈЕ: Хаха, онда сам и ја студент.

МЛАДЕН: Онда смо, изгледа, колеге.

МИЛИВОЈЕ: Слушај, да будемо конкретни, важи?

МЛАДЕН: Нормално.

МИЛИВОЈЕ: Неки у овој кући мисле да сам морон који само уме да у кафани са друштвом попије бачву пива... Не тврдим да у тој причи нема елемената истине, али, пиво је, ипак, мање зло од лицемерја. Зато, морам да ти кажем једну просту истину: моја Соњица је једини разлог што се још увек копрцам у овом свињцу од живота. И зато, ако је волиш (а, мислим да је тако), онда ми одговараш за њу. Јел' то у реду?

МЛАДЕН: Јесте.

МИЛИВОЈЕ: Главом, младићу?

МЛАДЕН: И главом.

МИЛИВОЈЕ: Онда смо се договорили. Идите на језеро.

Уђе Соња, веома уйлашена, на чијем лицу као да нема ни капи крви!

СОЊА: Нестао је... Деда је нестао!

Затимњење.

II део
СЛИКЕ ПРОШЛОСТИ

Прва слика

Гробље. Паја, гробар, седи поред ошворене раке на хумци од земље и чийа новине. Наилази дружи гробар Живан, са крамљом, лопатицом и ужетом, али и са једном кесом у руци. Загледа крст, околне гробове, Пају... ња онда одложи алат и уже, ње седне и он на хумку од земље, поред њега. Паја се с индиџнацијом помери мало у страну, не прекидајући чийање новина... Живан из кесе извади сендвич, одмоја га, а зајим зајризе у њега...

ЖИВАН: Хоћеш залогај?

ПАЈА: Молим?...

ЖИВАН: Питам: хоћеш ли залогај?

ПАЈА: Хвала, доручковао сам.

ЖИВАН: Узми, онда, као ужину...

ПАЈА: Не једем између оброка.

ЖИВАН: Ја једем између оброка.

ПАЈА: То је одлика нижих класа.

ЖИВАН: Је ли? А када “више класе” једу?

ПАЈА: Господа једу само у одређеним терминима предвиђеним за јело.

ЖИВАН: Зато данас у Србији нема госпде.

ПАЈА: Мислиш да су умрла од глади?

ЖИВАН: Не, него од ждрања у погрешним терминима...

(Жваће)

Што волим ову саламу, има мирис мог родног краја!

ПАЈА: Свака салама има мирис родног краја. У питању је чежња.

ЖИВАН: Како си ти паметан!... Мора да си неки интелектуалац?

ПАЈА: Слушај ово!

(Чийа из новина)

“Научници тврде да се пре 500 милиона година наша планета окретала око Сунца усправно на своју осу ротације. Свуда је владало вечито лето, никада није падао снег, копно је било прекривено раскошном тропском вегетацијом, док је земљина тежа била знатно мања него што је данас...”

- ЖИВАН: Је ли? Па, то ко на Месецу, бог те...
- ПАЈА: Не прекидај ме, слушај даље!
(Настави да чииа)
“То је омогућавало циновским гмизавцима да скакућу са ноге на ногу...”
- ЖИВАН: Не зајебавај човече, молим те...
- ПАЈА: Ама, не капираш поенту: Земља се, значи, у међувремену накривила. Сви смо се у међувремену накривили! Зими снег завеје пола планете, прашуме постају пустиње, а диносауруса више нема...!
- ЖИВАН: Хеј, а да ти ниси мало... онако, а?
- ПАЈА: Шта онако?
- ЖИВАН: Мислим... још ћеш да ме убедиш како Земља није округла?
- ПАЈА: Да ти кажем нешто: да ли је Земља равна или округла, то је можда важно за птицу када слеће на грану, али за тебе и за мене то нема никакав практичан значај.
- ЖИВАН: У праву си. Ја бих се, чак, боље осећао на некој равной, чврстој плочи, него на округлом глобусу који се стално врти у круг, те увек постоји опасност – да испаднем у космос!
- ПАЈА: Мислиш да сам луд, је ли?
- ЖИВАН: Ух, што си ти неки накриво насађен интелектуалац! Не мислим ништа лоше, само мало разговарамо... Ако хоћеш да престанем, у реду.
- ПАЈА: Чекај... Нисам ти ја, заправо, никакав интелектуалац.
- ЖИВАН: Јеси, јеси... Нањушим их на километар.
- ПАЈА: Добро, јесам, у ствари, био сам... Сада сам гробар. Остао сам без посла, био најурен, технолошки вишак, разумеш?
- ЖИВАН: Разумем, него шта: и ја сам најурен, буразеру... Мислиш ли да сам целог живота био гробар?
- ПАЈА: Шта си био?
- ЖИВАН: Шнајдер. Било посла, људи шили панталоне, одела, нису сви носили фармерке, ко данас и куповали све од Кинеза. Још ја радио у великој фирми, па извоз Русија, извоз Африка – а, онда, јеби га, дошла транзиција, фабрику продали неком Маџару који ће ту да прави оне, знаш, пластичне, за оно – све у свему, ти Живане, на социјални програм, пали... !

- ПАЈА: Живан а?
- ЖИВАН: Да... Имаш нешто против?
- ПАЈА: Чекај, одакле ти на овој парцели?
- ЖИВАН: Од данас. Послали су ме да заменим Крсту.
- ПАЈА: Зашто? Где је он?
- ЖИВАН: Умро је.
- ПАЈА: Ма, немој? Јуче је био жив, копао је овде са мном?
- ЖИВАН: Јеби га, јуче јеси, данас ниси...
- ПАЈА: Не каже се тако, него: данас јеси, сутра ниси!
- ЖИВАН: Ма, какве то има везе? Од сада, па надаље, нас двојица копамо на овој парцели, и квит! Не разумем, зашто си због тога увређен?
- ПАЈА: Нисам увређен, само сам мало изненађен... Добро, ја сам Паја.
- ЖИВАН: *(Пружи му руку)*
Пајо, јеби га, моје саучешће...
(Рукују се)
- ПАЈА: Хвала. Слушај сад ово:
(Чииа из новина)
“Према најновијим научним истраживањима, отровне компоненте које у себи садрже предмети из наше непосредне бизине, озбиљна су претња за наше здравље: вештачка светла, јонизирајући уређаји за детекцију дима из цигарета по канцеларијама, противпожарни апарати, канцеларијски намештај од иверице, средства за чишћење канцеларијских WC-а, пластичне кесе за смеће, компјутери, копир-машине, фло-мастери, коректор за писаћу машину...”
- ЖИВАН: Је ли, а верујеш ли ти баш свему што ту пише?
- ПАЈА: Па, не баш...
- ЖИВАН: Не баш!... Знаш ли ти да за људе са слабијим срцем, пролазак крај киоска на коме се продају новине може да буде фаталан!
- ПАЈА: Да, као и прелазак на црвено...
- ЖИВАН: Ја се не зезам, најозбиљније говорим!... Па, само од наслова који одатле вребају, може да се састави хорор – енциклопедија: “Судар Земље са планетом смрти!”... “Осумњичен за убиство, кандидат за шефа полиције!”... “Троструко убиство у стану на Цераку. Папагај – једини сведок!”...

- ПАЈА: Ја не читам црну хронику...
- ЖИВАН: Шта читаш: политичке стране? Па, то је тек катастрофа!... У таквим новинама можеш из “поузданих извора” да сазнаш како онај за кога си мислио да је тај, заправо, није тај, него је то онај, који, представљајући се као тај, у ствари штити његове интересе, јер је њихова партија, очигледно, у тајној коалицији са онима, а против њих, што су на најбољи начин искористили управо ови, који нису ништа друго до његови тајни експоненти!
- ПАЈА: У сваким новинама има и понеког ђубрета... Уосталом, знаш која је фора с новинама? Немој да читаш оно што је написано, него оно што није.
- ЖИВАН: У школи су ме учили да читам слова, а не бео папир!
- ПАЈА: Е, погрешно су те учили!... Тада је био социјализам, друго време, живело се по Вуковом правопису, а данас... данас ти је све виртуално.
- ЖИВАН: Шта ти то значи?
- ПАЈА: Значи да ништа није стварно. Све постоји, и не постоји. Све јесте, и није.
- ЖИВАН: А смрт?
- ПАЈА: Шта с њом?
- ЖИВАН: Да ли је и она... вир...ту...анална?
- ПАЈА: Виртуална, Живане!... Па, не знам: можда јесте, а можда и није. Одговорићу ти кад будем умро.
- ЖИВАН: Хм, зајебано је све то...
- ПАЈА: Које?
- ЖИВАН: То што читаш новине на гробљу. Може да ти удари у главу.
- ПАЈА: Може и трамвај да ме удари у главу, па опет прелазим улицу... Кад већ седим овде и чекам да доведу покојника, морам нешто и да радим: то јест, да читам новине, или да храним голубове... А ја не волим да храним голубове, јер они серу свуда унаоколо!
- ЖИВАН: Добро, добро, Пајо, друже мој, разумем, немој да се нервираш... Како ти оно рече: да је Земља исправна, а не накривљена, много би нам боље било?
- ПАЈА: Било би, него шта.

- ЖИВАН: Баш нас је тај Космос насанкао... Понекад се питам: зашто се уопште рађа човек?
- ПАЈА: Па, ваљда зато да би смо га ми после овде закопали.
- ЖИВАН: Значи, када се људи више не би рађали, ми би смо опет остали без посла?
- ПАЈА: Вероватно...
- ЖИВАН: Како, вероватно? Да, или не?
- ПАЈА: А, зашто ти зајебаваш? Када не би било људи, кога би закопавао? Псе и мачке?
- ЖИВАН: Да, у праву си... А, може ли неко да се роди, а да не умре?
- ПАЈА: Не може.
- ЖИВАН: Јеси ли сигуран?
- ПАЈА: Јесам!...
- ЖИВАН: А, шта ако постанем светац после смрти?
- ПАЈА: Шта ће ти то?
- ЖИВАН: Онда би, ваљда, на небу имао неке... бенефиције?
- ПАЈА: Не знам... Уосталом, да си томе наклоњен, то би се до сада већ показало.
- ЖИВАН: Које...?
- ПАЈА: Па, те особине за свеца, јебо те!
- ЖИВАН: Немој да псујеш на гробљу... Значи, никако?
- ПАЈА: Буди задовољан с оним што јеси.
- ЖИВАН: Знаш. То је најлакше рећи.
- ПАЈА: Зашто си се толико распричао? И, где је, уосталом, тај покојник?
- ЖИВАН: Доћи ће. Они увек стигну.
- ПАЈА: Али, овај касни!
- ЖИВАН: Можда је поп окаснио за опело, можда је била гужва у саобраћају, можда је...
- ПАЈА: Живане, не сери! Ово је недопустиво кашњење!
- ЖИВАН: Јел' негде журиш?
- ПАЈА: То није важно, посао је посао... !
- Зачују се звуци пољубног марша из даљине, који се приближавају...*
- ЖИВАН: Ево их, стижу... !
(Гледа у даљину)

- ПАЈА: Хвала богу.
(Гледа у даљину)
Ауто се зауставио.
- ЖИВАН: Износе сандук...
- ПАЈА: Спуштају га крај стазе...
- ЖИВАН: Зашто нису дошли до нас?
- ПАЈА: Немам појма... Шта то сад уопште раде?
У међувремену, звуци погрбног марша су пресјали. Пошћуна шишина.
- ЖИВАН: Сви само стоје и не померају се.
- ПАЈА: Проговара ли ко?
- ЖИВАН: Не, баш нико. Сви ћуте.
- ПАЈА: Да, ћуте и стоје као окамењени... Шта то треба да значи? Зашто не доносе сандук овамо?
- ЖИВАН: Да им довикнемо?
- ПАЈА: Шта?
- ЖИВАН: Па, да донесу покојника?
- ПАЈА: Мислиш да би требало?
- ЖИВАН: Рупа је, колико видим, довољно дубока...
- ПАЈА: Знаш, ја сам је ископао. И то сам, јер си ти закаснио!
- ЖИВАН: Немој да си ситничар, видиш какав је живот: јуче јеси, данас ниси...
- ПАЈА: Каже се: данас јеси, сутра ниси! Хоћеш ли то икада да запамтиш?
- ЖИВАН: Добро, извини... Баш су чудни... И, некако су необично обучени.
- ПАЈА: Можда припадају некој секти?
- ЖИВАН: Мени више личе на ванземаљце.
- ПАЈА: Или на нека бића из прошлости.
- ЖИВАН: Или из будућности...
- ПАЈА: Прошлости, будућности... Докле ћемо овако да се гледамо? До мрака?
- ЖИВАН: Па, шта ћемо?
- ПАЈА: Можда би ипак требало да им приђемо?
- ЖИВАН: Ко ће да им приђе?
- ПАЈА: Ти ћеш.

- ЖИВАН: Зашто ја?
- ПАЈА: Зато што си ти каснио.
- ЖИВАН: Какве то има везе?
- ПАЈА: Има! Ти би само да ждереш, а нећеш ни да копаш, ни да комуницираш с јавношћу!
- ЖИВАН: У реду, ја ћу, само немој да се нервираш...
(Викне)
Хеј, ви тамо... !?
- Тишина. Паја и Живан гледају ван сцене...*
- ПАЈА: А, јел' се нешто дешава?
- ЖИВАН: Ништа.
- ПАЈА: Викни јаче...
- ЖИВАН: На шта ти ја личим? На мегафон?
- ПАЈА: Тих си, бре... ко да ниси доручковао. А јеси.
- ЖИВАН: Зашто ти не викнеш?
- ПАЈА: Како то мислиш: да се дерем на гробљу, ко нека будала?
- ЖИВАН: Аха, тако... Значи, ја сам будала?
- ПАЈА: Ко је то рекао?
- ЖИВАН: Па, ти!
- ПАЈА: Боже сачувај, никада тако нешто не бих изјавио...
Хајде, викни, сјебаћу крајнике убеђујући те!
- ЖИВАН: (Премисља се)
Али, само још једном?
- ПАЈА: Да, још једном.
- ЖИВАН: (Викне из све снаге)
Хеј, ви тамо... !
- Паја и Живан се издигну на њрсџима како би шћо боље видели.*
- ПАЈА: Шта је сад ово... ?!
- ЖИВАН: Они одлазе...
- ПАЈА: Не одлазе, већ беже ко луди! Ето, шта си урадио... !
- ЖИВАН: Ја?!
- ПАЈА: Него ко? Тако си дрекнуо да би и мртваца пробудио!
И, нормално, људи се уплашише и побегоше.
- ЖИВАН: Колико видим, нисам пробудио ни једног мртваца...

- ПАЈА: Па, мртваци су под земљом, не чују ништа, а ови су били напољу.
- ЖИВАН: Не сери, бре, Пајо – ти си инсистирао да викнем.
- ПАЈА: Да викнеш, а не да испалиш топ! И, шта чемо сада?
- ЖИВАН: Идемо кући.
- ПАЈА: Како? Погледај мало боље.
- ЖИВАН: Па, гледам...
- ПАЈА: Још мало...
- Живан се максимално проишеће у вис на ножним њрсџима, ѓледајући ван сцене...*
- ЖИВАН: Ух, јебо те – заборавили су покојника!
- ПАЈА: *(Климајући ѓлавом)*
Аха... Ето, шта су последице непримерених посту-пака.
- ЖИВАН: Чекај, бре, Пајо, шта се то нас тиче? Ако су га оставили, значи да им не треба. Па, ако не треба њима, не треба ни нама.
- ПАЈА: Закључујеш непринципијелно. Шта смо ми, Живане?
- ЖИВАН: Ми? Мислиш, ја и ти?
- ПАЈА: Јок. Мислим ти... и ти.
- ЖИВАН: Ми смо гробари.
- ПАЈА: Тачно! Значи, наш је посао... шта?
- ЖИВАН: Да сахрањујемо.....
- ПАЈА: Кога?
- ЖИВАН: Па, ѓуде...
- ПАЈА: А, шта се налази у сандуку који је... остављен?
- ЖИВАН: Човек... Ваљда, човек. Мада, може да буде и... ко зна шта?
- ПАЈА: Сигурно није акваријумска рибица!
- ЖИВАН: И, шта с тим?
- ПАЈА: Како шта? Гроб је овде, ми смо овде... а, покојник је онде. Посао није завршен.
- ЖИВАН: А, откуд знаш да је тај, мислим, покојник., пред-виђен... баш за ову рупу?
- ПАЈА: Коју?
- ЖИВАН: Па, ову, нашу...

- ПАЈА: Видиш ли ти још неку ископану раку у бизини?
- ЖИВАН: Не видим...
- ПАЈА: Па, онда?
- ЖИВАН: Онда... можда је његова сахрана заказана за сутра?
- ПАЈА: Значи, по теби, они су га донели дан раније и оставили на сред гробља, да би се сутра вратили и покопали га у земљу?
- ЖИВАН: Зашто да не?
- ПАЈА: Видиш ли ти, Живана, икакве логике у том твом размишљању?
- ЖИВАН: Шта ти је то: логика?
- ПАЈА: То је... Кад неко прича глупости, а не схвата да су то глупости.
- ЖИВАН: То је, значи, логично?
- ПАЈА: Не! То је алогично!
- ЖИВАН: Али, ја сам те питао: шта је логично?
- ПАЈА: Логично је супротно од тога!
- ЖИВАН: Од чега?
- ПАЈА: Од алогичног, јебо те бог... !
- ЖИВАН: Немој да псујеш Бога на гробљу!
- ПАЈА: Псујем га где ја хоћу!... Доста више блебетања! Погледај у тај твој папир, како се зове покојник кога треба овде да сахранимо?
- Живан гледа у папир. Затим га окрене наопачке. Онда га отићи врати у првобитни положај.*
- ПАЈА: Шта то радиш, бре? Јеси ли ти уопште писмен?
- ЖИВАН: Хала богу! Него, заборавио сам наочаре, а слова су ситна.
- ПАЈА: *(Отме му папир из руку. Чииа)*
Захарије.
- ЖИВАН: Само Захарије? А презиме?
- ПАЈА: Нема презимена. Само неки бројеви: Захарије ОЛ 63 217 АК/6,8.
- ЖИВАН: То је веома чудно.
- ПАЈА: Чудно или не, наш је посао да га закопамо овде. Идемо!
- ЖИВАН: Куда?

ПАЈА: По сандук.
 ЖИВАН: Зашто?
 ПАЈА: Зато да га донесемо овамо и спустимо у раку!
 ЖИВАН: Али, ако није... ?
 ПАЈА: Живане, мрдни дупе и навуци рукавице! Идемо!
 ЖИВАН: *(Невољно га њослуша)*
 У реду, кад си навалио. Мада, мислим да је то грешка.
 ПАЈА: Могу ли нешто да те замолим?
 ЖИВАН: Хајде...
 ПАЈА: Данас немој више да мислиш. Почни од сутра.
Изађу са сцене. Затамњење.

Друга слика

Поред отворене раке и хумке земље око ње, а из суседног гроба, ойрезно излазе Јулија и Захарије (као брачни њар у средњим годинама) и Катаријина (као девојчица). Ойрезно гледају за гробарима који су ойишли...

ЈУЛИЈА: Отишли су?
 ЗАХАРИЈЕ: Аха...
 ЈУЛИЈА: Јесу ли оставили нешто од тих сендвича?
 ЗАХАРИЈЕ: Ништа.
 ЈУЛИЈА: Цркли дабогда!
 КАТАРИНА: Мама, кад ће ручак?
 ЈУЛИЈА: Боже, дете, вечито си гладна, ко да си рођена за време рата... Захарије, јеси ли прегледао јутрос нашу парцелу?
 ЗАХАРИЈЕ: Јесам.
 ЈУЛИЈА: И... ?
 ЗАХАРИЈЕ: *(Извади из кесе нешто хране)*
 Слабо: један парастос и три сахране.
 ЈУЛИЈА: Нису, ваљда, ови са сахрана појели све што су донели?
 ЗАХАРИЈЕ: Не знам, углавном ништа нисам затекао. Вероватно су вратили кући.

- ЈУЛИЈА: Чекај, са гробља се ништа не враћа...
- ЗАХАРИЈЕ: Било некад. Данас је народ постао незасит...
(*Пружи Кајтарини храну из кесе*)
Узми, дете. Једи.
(*Кајтарина навали на клоџу*)
- ЈУЛИЈА: Захарије, докле ћемо ми овако?
- ЗАХАРИЈЕ: Чиним све што могу.
- ЈУЛИЈА: Можда треба да променимо парцелу?
- ЗАХАРИЈЕ: Ова нас је до сада добро хранила.
- ЈУЛИЈА: До сада, да. Али, изгледа да се напунила. Ретко кога овде више сахрањују.
- ЗАХАРИЈА: На жалост, нема ратова, нема куге...
- ЈУЛИЈА: Забога, Захарије, о каквој куги причаш? Не живимо у средњем веку!
- ЗАХАРИЈЕ: Али, тада нам је било добро.
- ЈУЛИЈА: Тада јесте! Данас је сасвим друга ситуација, ово су модерна времена, доба транзиције, интернета и евро-атлантских интеграција!
- ЗАХАРИЈЕ: Не знам, Јулија, шта више хоћеш од мене? Уморио сам се, хиљадама година храним ову породицу... !
- ЈУЛИЈА: Немој да претерујеш, мужу мој. Ми те поштујемо и волимо. Само покушавам да кажем да смо доспели на ивицу провалије... и да треба да начинимо одлучан корак унапред!
- ЗАХАРИЈЕ: И, шта предлажеш? Да променимо парцелу?
- ЈУЛИЈА: Не само то.
- ЗАХАРИЈЕ: Него?
- ЈУЛИЈА: Можда не треба само да чекамо да неко нешто остави на гробу.
- ЗАХАРИЈЕ: Не разумем.
- ЈУЛИЈА: Понекад, треба да узмемо оно што нам припада.
- ЗАХАРИЈЕ: Како?
- ЈУЛИЈА: Лепо. Изађемо из гроба и узмемо.
- ЗАХАРИЈЕ: Од кога?
- ЈУЛИЈА: Од људи.
- ЗАХАРИЈЕ: Мислиш... пре него што оду?
- ЈУЛИЈА: Да. Видиш да нам све мање остављају.

- ЗАХАРИЈЕ: Али, Јулија, они ће да се преплаше кад нас угледају?
- ЈУЛИЈА: Па шта? Да ли ти је важније да се они не препагну, или да ми не умремо од глади?
- ЗАХАРИЈЕ: То никада нисмо радили...
- ЈУЛИЈА: Данас је друго време, Захарије. Транспарентно и демократско. Све је дозвољено. Уосталом, Лафон-тенови са парцеле “‘66” то раде одавно!
- КАТАРИНА: Овај хлеб је бајат!
- ЗАХАРИЈЕ: Окрени другу страну, она је фришка!... Кажеш, Лафон-тенови? Јеси ли сигурна?
- ЈУЛИЈА: Наравно. Погледај како се Лафонтеновичка угојила у последње време. Једе као алигатор.
- ЗАХАРИЈЕ: Свеједно. То не долази у обзир!
- ЈУЛИЈА: Зашто?
- ЗАХАРИЈЕ: Једноставно – то није дозвољено!
- ЈУЛИЈА: Ко није дозволио?
- ЗАХАРИЈЕ: Наши преци. Закон се мора поштовати!
- ЈУЛИЈА: Захарије, није ово реклама за пиво. Реч је о пуком преживљавању!
- ЗАХАРИЈЕ: Зар нисам о томе водио рачуна, Јулија, свих ових векова... ?
- ЈУЛИЈА: Јеси, љубави, зато ми је и криво. Први смо дошли на ово гробље, док Лафонтеновима још није ни падало на памет да крену на Балкан. Чучали су на свом Париском гробљу мислећи да свет никада неће постати “глобално село”! А, када је постао, када су им за врат зајашили црни и жути, тада су се и они сетили Пакта о придруживању!
- ЗАХАРИЈЕ: Ја не знам шта више да радим? Имате где да спавате, имате шта да обучете... У реду, слажем се, хране би могло да буде више, и биће више, само...
- ЈУЛИЈА: Само шта? Зар не видиш, Захарије, да је ово стара парцела, овде више нема места. Нови покојници се сада сахрањују по ободу, а ти упорно хоћеш да и даље живимо у центру!
- ЗАХАРИЈЕ: Али, ја сам одувек живео у центру гробља!
- ЈУЛИЈА: Готово је с тим! Морамо да одемо одавде.
- ЗАХАРИЈЕ: На периферију?

- ЈУЛИЈА: Да, на периферију!... Овде нових мртваца више нема!
- КАТАРИНА: Нашла сам црва у шунки... !
- ЗАХАРИЈЕ: Једи, дете, све су то протеини...
- ЈУЛИЈА: Гледај, Лафонтенови су кренули у обилазак своје парцеле... !
- Захарије и Јулија љедају у даљину, Катарина се бори са сендвичем...*
- ЗАХАРИЈЕ: Изгледа да су се добро натоварили. Матори Лафонтен једва вуче ону кесу са собом.
- ЈУЛИЈА: А Лафонтенова опет има нов шешир. С ког ли је покојника то покупила?
- ЗАХАРИЈЕ: Збија, како их није срамота да причају како они само узимају храну са гробља, а покојника не дирају.
- ЈУЛИЈА: Пред ким да их буде срамота? И други су као и они.
- ЗАХАРИЈЕ: Не ваља толико да трпају у кесе. Уквариће им се.
- ЈУЛИЈА: Хвала богу, прођоше? Мислиш да су нас видели?
- ЗАХАРИЈЕ: Вероватно. Али, праве се да нису.
- ЈУЛИЈА: Могу да замислим како нас сад олађавају.
- ЗАХАРИЈЕ: Сељаци. “Пез’нс”.
- ЈУЛИЈА: Да, сељаци, само што они сваке године мењају “стајлинг”, а ми још увек живимо и изгледамо као у средњем веку!
- КАТАРИНА: Мама, онај мали дебели Лафонтен као да ми је нешто показао прстом?
- ЈУЛИЈА: Покажи и ти њему нешто!
- ЗАХАРИЈЕ: Боже, Јулија, чему учиш дете? Да буде проста?
- ЈУЛИЈА: Мора да се прилагоди, Захарије! Ово су нова времена, демократска и просперитетна.
- ЗАХАРИЈЕ: Свеједно. Не морамо баш сви толико да пропаднемо...
- ЈУЛИЈА: Захарије, јеси ли размишљао некада: када би смо почињали из почетка, шта би све у животу променили?
- ЗАХАРИЈЕ: Нећемо почети из почетка. Прихвати се краја који је пред тобом.
- ЈУЛИЈА: Не могу више да крпим крај с крајем. Досадило ме је. Да је трајало педесет, сто година, али, пет стотина година, много је... !

Изненада, сцена њочне веома њолако да се зашамњује...

ЗАХАРИЈЕ: Шта је ово? Рано је за смркавање.

ЈУЛИЈА: Не знам. Баш чудно. Да није помрачење сунца?

ЗАХАРИЈЕ: Није...

ЈУЛИЈА: Јеси ли сигуран?

ЗАХАРИЈЕ: Јулија, наша врста увек зна када се дешавају такве појаве, зар си то заборавила?

ЈУЛИЈА: У праву су... само, ово је нешто сасвим необично.

Сцена се још више зашамни, њочине све јаче да дошуре необичан звук, а ласерски снојови свейла њочну да, њоуш блнца, шарају сценом... !

КАТАРИНА: Хеј, ово је супер! Биће ватромет!

ЗАХАРИЈЕ: Свемирски брод... !?

ЈУЛИЈА: Мислиш, заиста... ?

ЗАХАРИЈЕ: Једино свемирски брод баца такву светлост.

ЈУЛИЈА: Као знаш, Захарије? Јеси ли некада путовао свемирским бродом?

ЗАХАРИЈЕ: Нисам... али, све ове године, питао сам сам: кад ће доћи?

ЈУЛИЈА: Ко?

ЗАХАРИЈЕ: Они.

ЈУЛИЈА: Ванземаљци?

ЗАХАРИЈЕ: Они, Јулија.

ЈУЛИЈА: И, шта ћемо сад? Кад да ће да слете... Хм, где би овде уопште могли да слете, а да се не набоду на гвоздене шиљке и крстове?

ЗАХАРИЈЕ: Не морају да слете. Лебдеће.

КАТАРИНА: Тата, хоће ли нам ови донети нешто за јело. Умирем од глади.

ЈУЛИЈА: Боже, дете, дојила сам те тридесет година и никада ти није било доста.

ЗАХАРИЈЕ: Умукните, обе! Не желим да ми својим брбљањем покварите овај историјски тренутак на који људи чекају хиљадама година.

ЈУЛИЈА: Баш брига људе за ванземаљце. Они само хоће да се наждеру и да легну на кауч испред телевизора.

ЗАХАРИЈЕ: Не потцењуј људе. Нико лако бити смртан.

- ЈУЛИЈА: Крста ми, још је теже бити бесмртан. Поготову у браку с тобом.
- КАТАРИНА: Више се не помера. Лебди.
- ЗАХАРИЈЕ: Да, лебди изнад Хаџи Саватијеве гробнице. Баш како ми се јавило у сну.
- ЈУЛИЈА: Ништа ми о твојим сновима ниси причао.
- ЗАХАРИЈЕ: Сан је једино место где могу на миру да будем сам са собом.
- КАТАРИНА: Ја ћу да уђем унутра и затражим клопу.
- ЗАХАРИЈЕ: Чекај, да се ниси померила с места!
- ЈУЛИЈА: Захарије, ако је дете гладно...
- ЗАХАРИЈЕ: Како не схватате? Ускоро ћемо сви ући унутра.
- ЈУЛИЈА: Па, не знам, ја баш и нисам сигурна... Можда су људождери?
- ЗАХАРИЈЕ: Јулија, па, каква си ти то жена?! Они нам слете испред носа, учине нам част и пруже прилику да све променимо у животу – а ти се питаш: јесу ли људождери? Срамота!
- ЈУЛИЈА: Шта ја знам, има свакаквих људи...
- ЗАХАРИЈЕ: Они нису људи!
- КАТАРИНА: Добро, де. Уосталом, ко каже да се ја не радујем што ћемо се упознати са ванземаљцима.
- ЗАХАРИЈЕ: Радуј се онда тако да се то види, а не ко корњача са Галапагоса!
- КАТАРИНА: *(За себе)*
Моји родитељи се увек посвађају када им је најлепше...
- ЈУЛИЈА: Не разумем како да показујем радост? Да дубим на глави, радим склекове, да певам патриотске песме...
- ЗАХАРИЈЕ: Понашај се тако да се осећамо свечано.
- КАТАРИНА: Мислим да се отварају врата на свемирском броду.
- ЈУЛИЈА: Тако је! Шта ћемо сад?
- КАТАРИНА: Ваљда ће нас неко позвати на ручак?
- ЗАХАРИЈЕ: Мала, умукни!
- КАТАРИНА: У реду, тата. Црћи ћу од глада да би вам набила осећај кривице до краја живота!

ЈУЛИЈА: Јешћеш, Катарина, дете, само да решимо ову ситуацију.

КАТАРИНА: Увек имате некакву ситуацију, а ја увек имам проблем. А то није исто.

ЈУЛИЈА: Неко излази. Да бежимо?

ЗАХАРИЈЕ: Ц, ц, ц, како си примитивна... Идем да им се обратим.

ЈУЛИЈА: Можда не желе да комуницирају?

ЗАХАРИЈЕ: Мислиш да су сви тако недруштвени као ти?

ЈУЛИЈА: Али, они су ванземаљци!

ЗАХАРИЈЕ: Откуд ти знаш како они изгледају?

КАТАРИНА: Овај што се појавио личи на нас.

ЗАХАРИЈЕ: Да, стварно... Значи, имају антропоморфни облик.

На сцену уђе Младен, усїоџ̄ зодишиїџ̄а, изгледа и у з̄ардероби као у првом делу. Јулија усїукне мало уназад.

МЛАДЕН:

Добар дан, како сте?

Младен пружу руку Захарију, ња Јулији, ња Катарини... Сви се с њим рукују прилично збуњено и уљашено.

ЗАХАРИЈЕ: Ко си ти?

МЛАДЕН: Ја сам Младен.

ЈУЛИЈА: Јеси ли ти... ванземаљац?

МЛАДЕН: Па... на неки начин, да.

КАТАРИНА: Имаш ли нешто да се једе?

Младен извади из џеџа велику чоколаду.

МЛАДЕН: Ево, узми.

КАТАРИНА: (Зграби чоколаду)

Јупи, живели ванземаљци... !

(Повуче се у сїрану халайљиво једући чоколаду)

ЗАХАРИЈЕ: Чекај... Младене, зашто тако изгледаш?

МЛАДЕН: Како?

ЗАХАРИЈЕ: Тако... људски.

МЛАДЕН: Како би требало да изгледам?

ЗАХАРИЈЕ: Па, другачије... Онако, као они.

МЛАДЕН: А, како они изгледају?

ЗАХАРИЈЕ: Откуд ја знам... Другачије.

МЛАДЕН: Ја изгледам овако и то је дефинитивно.

- ЈУЛИЈА: Захарије, зашто гњавиш човека, мислим, њега... Можда хоће да се одмори од пута.
- ЗАХАРИЈЕ: Да нешто разјаснимо: јеси ли се ти спустио на ово гробље у оном... броду?
- МЛАДЕН: Да, наравно.
- ЗАХАРИЈЕ: Из свемира?
- МЛАДЕН: Ствар је... мало компликованија.
- ЗАХАРИЈЕ: Чекај, да се ја и ти разјаснимо: јеси ли дошао из свемира, или ниси?
- МЛАДЕН: И да, и не.
- ЗАХАРИЈЕ: Аха... А, јеси ли ти њихов, или ниси?
- МЛАДЕН: И да, и не.
- КАТАРИНА: *(За себе, једући чоколаду)*
Мислим да нас фрајер зајебава.
- МЛАДЕН: Искрено речено, ја сам дошао – из будућности.
- ЈУЛИЈА: Знала сам.
- ЗАХАРИЈЕ: Шта си ти знала, Јулија?
- ЈУЛИЈА: Па, то.
- ЗАХАРИЈЕ: Да је господин дошао из будућности, а не из свемира?
- МЛАДЕН: Извините, али, мислим да нема потребе да се око тога препирете. Свемир, прошлост, будућност – све вам је то једно филозофско питање. Важна је садашњост.
- ЗАХАРИЈЕ: А, јесмо ли ми сада – у садашњости?
- МЛАДЕН: Да... на неки начин.
- ЗАХАРИЈЕ: Младићу, ако већ петсто година живим по гробљима, нисам морон!
- ЈУЛИЈА: Зашто сте се уопште спустили на ову парцелу?
- МЛАДЕН: Коначно, право питање.
(Захарију)
Дошао сам пре свега због вас, господине.
- ЗАХАРИЈЕ: Због мене? Зашто?
- МЛАДЕН: Да вас сахраним.
- ЗАХАРИЈЕ: Молим?
- ЈУЛИЈА: Шта то причаш, младићу?
- ЗАХАРИЈЕ: Чекај, чекај... Младене, је ли? Како да ме сахраниш? Личим ли ти ја на мртваца?

- МЛАДЕН: Изглед нема значаја. Ви желите да умрете. А ја сам дошао да вам у томе помогнем.
- КАТАРИНА: (*Лижући њрстие*)
Готово. Све што је слатко, кратко траје.
- ЗАХАРИЈЕ: Да ми помогнеш да... умрем?
- МЛАДЕН: Добро сте разумели.
- ЈУЛИЈА: Захарије, о чему он то говори?
- ЗАХАРИЈЕ: Немам појма. Али, осећам као се нешто мења.
- КАТАРИНА: Све се мења, сем камења...
- ЈУЛИЈА: Катарина, Боже ми опрости, понекад помислим да сам родила кретена... Хоће ли ми неко до вас двојице рећи о чему је овде реч?!
- МЛАДЕН: Ево, ја ћу. Ваш муж Захарије је у коми, а ово су Сlike Прошлости.
- ЗАХАРИЈЕ: Какве слике? Ово је мој живот... !
- МЛАДЕН: Није, Захарије, веруј ми на реч. Упао сам у софтвер Центра за Одржавање. Пратим га већ дуже време.
- ЈУЛИЈА: Младене, ко год да си, ванземаљац, или не знам шта – ти си луд!
- МЛАДЕН: Мислим да нема потребе да се узбуђујете.
- ЈУЛИЈА: И нећу. Ти се врати тамо откуда си и дошао, а ми идемо даље за својим послом.
- МЛАДЕН: Знате ли куда ћете?
- ЈУЛИЈА: Да, знамо.
- МЛАДЕН: Куда?
- ЈУЛИЈА: Шта се то тебе тиче?
- МЛАДЕН: Одговорите ми, молим вас.
- ЈУЛИЈА: Идемо... идемо... некуда.
- МЛАДЕН: А, одакле сте дошли?
- ЈУЛИЈА: Дошли смо... оданде.
- МЛАДЕН: Шта је тамо било?
- ЈУЛИЈА: Било је... нешто.
- МЛАДЕН: Захарије... како ти се зове жена?
- ЈУЛИЈА: Молим?!
- ЗАХАРИЈЕ: Жена?
- МЛАДЕН: Имаш ли ћерку? Унуку?

- ЗАХАРИЈЕ: Ко си ти? Шта си учинио са мном?
- МЛАДЕН: Још увек ништа.
- ЗАХАРИЈЕ: Како то да не знам ништа више о себи?
- МЛАДЕН: Објаснићу ти, само немој да ме прекидаш.
- ЗАХАРИЈЕ: Уопште више не осећам мозак, главу, тело... Не осећам ништа.
- МЛАДЕН: То је нормално. Прекинуо сам ти конекцију из Центра за Одржавање, али то је био једини начин да ти се обратим, а да твоји укућани то не примете.
- ЗАХАРИЈЕ: Твоје речи ми ништа не значе. Као да их изговара неко други.
- МЛАДЕН: Видећемо. А, сада ме пажљиво слушајте... Ово је експеримент, Захарије, експеримент мога живота. Тебе сам одабрао... случајно. Када сам са твојом унуком Соњом дошао у твоју кући и видео те рачуне, схватио сам да нешто није у реду. Да вучеш већу конекцију од уобичајене; заправо, схватио сам да си свестан свог стања – и да хоћеш да га промениш. Јесам ли у праву, Захарије?
- ЈУЛИЈА: О чему он то... ?
- ЗАХАРИЈЕ: Чекај мало, Јулија... Настави.
- МЛАДЕН: Већ си дуго година прикључен на Систем за Одржавање. Твоја породица је уплатила све Програме, укључујући и овај последњи, најмодернији и најскупљи. То је збиља лепо до њих, желели су да ти омогуће најквалитетнију Кому – али, ту и јесте проблем. Наиме, не бих могао све да објасним, нити бих умео, нити би ме ви разумели. Али, чини се да је ствар баш у тим Сликама Прошлости. Све је било у реду са Системом док се тај програм није појавио. А онда су почели да се дешавају необјашњиви феномени. Неки Одржавани су почели да чине очајничке кораке да се пробуде из Коме. О томе се шушкало, али Центар никада то није потврдио... Дуго се бавим проучавањем Система за Одржавање, Комом, Програмима... Вероватно нисам једини, али, иако то нигде није званично забрањено, да сада нисам успео да се повежем с још неким који то ради. Јер, постоји страх. Од нечега, од некога... Овога пута сам одлучио да идем до краја. Пробудићу те из Коме, Захарије – а онда ћемо видети шта ће се догодити!

- ЗАХАРИЈЕ: Стани. Немој то да чиниш.
- МЛАДЕН: Зашто?
- ЗАХАРИЈЕ: Могло би да буде опасно.
- МЛАДЕН: За кога? За тебе?
- ЗАХАРИЈЕ: Не, не, ја нисам важан... Опасно за за вас све. Осећам то.
- МЛАДЕН: Не верујем ти.
- ЗАХАРИЈЕ: Мораш да ми верујеш!
- МЛАДЕН: Како да ти верујем да ишта осећаш када сам ти прекинуо везу са свим програмима Центра? Раде ти само функције, ти си само тело које спава, без мисли и осећања.
- ЗАХАРИЈЕ: Младене, мораш поново да ме прикључиш.
- МЛАДЕН: Не, јер би те Центар убио, баш као и десетине других који су покушали да се пробуде!
- ЗАХАРИЈЕ: Али, како ћу да се понашам? Хоћу ли знати шта радим, где сам? Шта ће бити с мојом породицом?
- МЛАДЕН: Верујеш ли сада у моју причу?
- ЗАХАРИЈЕ: Да, верујем.
- МЛАДЕН: Одлично, то је добар знак. Почињеш да мислиш.
- ЈУЛИЈА: Али, не смеш то да радиш с једним Одржаваним, знаш да је то строго забрањено.
- МЛАДЕН: Ко каже да је још увек Одржавани? Није више везан за програме Центра, а пре пар минута сам га искључио и са функција.
- ЗАХАРИЈЕ: Немогуће, био бих мртав! Врати ме на Систем, одмах!
- МЛАДЕН: Касно је више за то. Захарије, како не схваташ: те твоје речи и ови твоји покрети више нису симулација Центра за Одржавање. Они су сада твоји. Ти се будиш, Захарије!
- ЗАХАРИЈЕ: Али, ја то не желим...
- МЛАДЕН: Мораш да желиш, јер, овај свет има право да сазна истину. Морамо свима да покажемо је ли Кома заиста апсолутно стање среће и оптимизма као што тврде у Центру, или нешто сасвим друго што очајнички настоје да сакрију.

- ЗАХАРИЈЕ: Али, Младен, после толико година... заборавио сам како се живи.
- МЛАДЕН: Брзо ћеш се свега сетити. Сетиће се твоје тело које је и хтело да се пробуди.
- ЗАХАРИЈЕ: Нешто се дешава са мном... Као да почињем нечега да се сећам, видим нека лица, али сасвим нејасно, као у густој магли...
- МЛАДЕН: Остављам те, Захарије.
- ЗАХАРИЈЕ: Стани! Не смеш сада да ме оставиш.
- МЛАДЕН: Морам. Чека ме твоја унука да одемо у кућицу на језеру, коју си ти направио.
- ЗАХАРИЈЕ: Кућа... на језеру? Моја унука... ?
- МЛАДЕН: Реци њено име.
- ЗАХАРИЈЕ: Не могу, не сећам се...
- МЛАДЕН: Сећаш се, држао си је на крилу кад је била мала, а она те је вукла за бркове...
- ЗАХАРИЈЕ: Не... чекај... моја унука, да, видим, али, њено лице, ипак...
- МЛАДЕН: Реци ми њено име, Захарије, мораш га знати. Ти више ниси у коми, ти се будиш, ти живиш, Захарије... ! Реци ми њено име!
- ЗАХАРИЈЕ: Соња!... Соња, Соња, моја мала Соњица...
- МЛАДЕН: Сада морам да идем, она двојица не смеју овде да ме ухвате.
- ЗАХАРИЈЕ: Ко? Гробари?
- МЛАДЕН: Нису они гробари.
- ЈУЛИЈА: Ако нису то, шта су, онда?
- МЛАДЕН: Видећемо се касније...
- ЗАХАРИЈЕ: Чекај? А ја? Шта од сад ја уопште треба да будем?
- МЛАДЕН: Буди шта год хоћеш, Захарије, али, више ниси ОЛ 63 217 АК/6,8 – сада си човек!

Затимљење.

- МЛАДЕН: Рекао сам: ти можеш да се вратиш.
- СОЊА: Не разумем овај разговор? Ми нисмо непријатељи.
- МЛАДЕН: Знам, срце, али, догодило се нешто што је у овом тренутку значајније од наше љубавне везе.
- СОЊА: Како можеш да будеш тако саркастичан? Јеси ли ме ти уопште икада волео?
- МЛАДЕН: Забога, Соња, из које је то шпанске серије: Љовисна, Есмералда... ?
- СОЊА: Не зајебавај ме! Ти си луд.
- МЛАДЕН: Па, добро, можда и јесам. Али и лудило је нека врста револуције.
- СОЊА: Све су револуције одавно завршиле...
- МЛАДЕН: Не. Револуција увек траје.
- СОЊА: Младене, ко си ти, у ствари?
- МЛАДЕН: Ти би, Соњице, то требало да знаш.
- СОЊА: Преварио си ме. Рекао си ми да ме волиш, да ти је доста досадашњег начина живота, да би желео пуно тога да промениш...
- МЛАДЕН: То кажем и сада.
- СОЊА: Лажеш! Није теби до тога стало. Фолирао си ме од самог почетка... Због тога си и почео да се забављаш са мном, зар не?
- МЛАДЕН: Због чега?
- СОЊА: Због Захарија. Знао си све о њему и пре но што си ме упознао.
- МЛАДЕН: Не...
- СОЊА: То је било прилично труло...
- МЛАДЕН: *(Након дуже паузе)*
Истина је. Знао сам понешто. Али, то нема никакве везе с овим што сада осећам пре теби.
- СОЊА: Сада? Добро си рекао: сада. Заправо, офирао си се, фрајеру... Лагао си мојој другарици како си ме видео на концерту, како ти се допадам и како би желео да ме упознаш?
- МЛАДЕН: Чему све ово?
- СОЊА: Не могу да верујем да не разумеш...

- МЛАДЕН: Управо је супротно – ти не разумеш! Сасвим је небитно како смо се и зашто упознали, ја те волим, волим те како никога до сада нисам волео! Шта још хоћеш?
- СОЊА: Ха, ко је сада у шпанској серији: ти или ја?
- МЛАДЕН: Вероватно да смо обоје, али то не мора увек да буде нешто лоше.
- СОЊА: Поново те питам, Младене: ко си ти, у ствари?
- МЛАДЕН: Заиста хоћеш истину?
- СОЊА: Да, ако је могуће.
- МЛАДЕН: Могуће је, само, истина није увек одговор на свако питање.
- СОЊА: Покушај, молим те.
- МЛАДЕН: У реду...
- СОЊА: Ја чекам? Треба ли ти неки стимуланс да почнеш? Пиће, или... ?
- МЛАДЕН: Соња, не сери!...
(Соња се увређено окрене и седне на земљу, леђима окренућа к њему, а погледом према језеру)
 Знаш, ти себе потцењујеш. Ти глумиш независну, слободну и дивљу тинејџерку, али, у принципу, ти желиш да будеш добра и нормална жена, добра мајка и добар човек... Не знам да ли постоји нешто више од тога?... Тачно је, у почетку, није ми било важно шта си, ко си, како изгледаш – све док те нисам упознао. А, онда ми је то постало важније од свега осталог... Укратко, Соњице, ја сам се заљубио у тебе... Знаш, ова идеја Одржавања, то је чудна ствар. Одавно се у њу верује, или барем тако изгледа. Само, нешто ту не ваља... Заправо, треба доћи до истине, али, не оне коју нуди Центар за Одржавање, већ до оне једне, једине, праве... Не знам како ће она да изгледа, нити то ико зна, али, први корак је учињен... Соња, хоћеш ли да ми се придружиш у томе?
- СОЊА: У чему, Младене?
- МЛАДЕН: У свему овоме, душо... Ти можеш да бираш, заиста... На пример, можеш да одеш у Центар и да све испричаш оним главоњама тамо. Знаш ли шта ће се десити? Можда ће ме убити, можда ће нас обоје убити. Можда би требало да те спречим да то урадиш, да те клепим с нечим по глави... Па, ја сам толико тога у

животу посветио овој ствари... Једино с чиме нисам рачунао, јесте, хм... љубав. Ја сам се заљубио, жеби га.

СОЊА: И ја сам се заљубила, “жеби га”, па ми не пада на памет да те клејим по глави!

МЛАДЕН: Хаха, супер, срце моје, потпуно си у праву!... Знаш ли, Соњице, стару јеврејску причу о Голему?

СОЊА: Не знам, и какве она има везе с овим... ?

МЛАДЕН: Има. Можда има, или нема, свеједно је занимљива... Суштина је, отприлике, оваква: У Библији, књизи инспирисаној бескрајном мудрошћу, ништа не може бити препуштено случају, па чак ни број речи, а ни распоред слова. Тако су мислили кабалисти, те се посветише бројању, слагању и преслагању слова Светог писма. Данас би човек рекао: залудан посао. Али, није био. Створили су вештачког човека, Голема. Замисли, човека од слова! Руке, ноге, главу, све од слова – а на челу му је писало “еџет”, што значи: истина. И тако, Голем је обављао послове служитеља у синагоги, звонара, а радио је и све остало што му се нареди. Живео је само дању и снагом магичне плочице која му је лежала под језиком и привлачила слободну звездану енергију Свемира, Голем је живео свој дневни живот. Ноћу би му плочицу вадили из уста и створење је мировало. Али, једне ноћи рабин је заборавио да извади плочицу, па је створење помахнитало, изјурило у тамне алеје гета нападајући свакога ко би му се нашао на путу. Рабин је појурио за њим, али, када га је сустигао схватио је да је Голем постао огроман и толико нарастао да је било немогуће дохватити његова уста. Прислонио је мердевине на њега и попео се горе. Међутим, плочице више није било. Голем ју је прогутао. Тада је рабин одлучио да обрише прво слово са његовог чела и уместо речи “еџет” (*исџина*), сада је писало “џет”, што значи смрт. Истог часа Голем се срушио и пригњечио рабина који је остао на месту мртав... Слушаш, Соњице, лепа прича, зар не? Прича о истини и смрти. То је моја прича, мислио сам да би те могла занимати... У ствари, било би најбоље да се спакујеш и да одеш. Овде би ускоро могло да постане опасно.

СОЊА: Младене, шта ће се десити ако нас овде нађу?

МЛАДЕН: Мислиш, кад нас нађу? Не знам, зависи од околности.

- СОЊА: Хоће ли приметити да је буђење Захаријево изазвано намерно?
- МЛАДЕН: Душо, то је већ одавно примећено.
- СОЊА: Значи, сад га траже?
- МЛАДЕН: Да. Траже га. И њега и нас.
- СОЊА: Ако нас... кад нас нађу, мислим тебе и мене... хоће ли нас раздвојити?
- МЛАДЕН: Неће, јер ћеш ти пре тога да одеш.
- СОЊА: Мислим да нећу...
- МЛАДЕН: Мислим да мораш! Нема дискусије.
- СОЊА: Ко је рекао да ја дискутујем?
- МЛАДЕН: Соња, не схваташ: ако те нађу са мнош, нећу моћи да те заштитим.
- СОЊА: *(Насмеје се)*
Онда ћу ја да заштитим тебе!
- Загрли га. Пољубац. Дуго осћају загрљени. Наједном, над сценом наступи неочекивани преокрећ! Зачује се шушњава хеликоптерске елисе, сирена, плаво-бела полицајска ројациона светла шарају сценом... Одоздо се спусти пар ужади, а низ њих неколико војника-командоса са пушкама. Чим допаку сцену, они ућере оружје у Младена и Соњу. Назад, низ једно уже се спусти пуковник Павле. Пуковник махне руком на горе, хеликоптер, светла и бука се удаље... Пуковник покрећом руке нареди војницима да прећресу Младена и Соњу, а затим, кад ућврди да су без оружја, руком нареди војницима да им сћаве лисице и да се мало удаље, али и даље држећи на нишану двоје младих људи. Полако им прећре...*
- ПАВЛЕ: *(Младену)*
Добар дан, поручниче.
- МЛАДЕН: Ниси нас тако брзо пронашао, Павле... пардон, господине пуковниче.
- ПАВЛЕ: Ах, дан мање-дан више, свеједно. Ионако ће на крају све коцкице да се врате на своја места.
- СОЊА: *(Младену)*
Поручниче... ?
- МЛАДЕН: Дужа прича, Соња.
- ПАВЛЕ: Млада дамо, колико видим, нисте баш најбоље обавештени о свом дечку?
- СОЊА: Шта се то вас тиче? Упали сте на туђе имање као обични терористи... !

- ПАВЛЕ: Терористи? Извините, ми радимо за Владу...
- СОЊА: Одмах нам скините лисице!
- ПАВЛЕ: На жалост, то неће бити могуће, ради вашег добра.. Јер, ако би сте опет покушали да нам побегнете, морали би смо да вас убијемо.
- МЛАДЕН: Она нема ништа с овим, пусти је да иде.
- СОЊА: Не идем никуда без тебе.
- ПАВЛЕ: Ето, видиш...
- СОЊА: А ви ћете одговорати за своје поступке.
- ПАВЛЕ: Наравно, на то сам увек спреман.
- Уђе кайџман Живановић.*
- ЖИВАНОВИЋ: Господине пуковнице...
- ПАВЛЕ: Реци, Живановићу. Да ли се појавило нешто на радару?
- ЖИВАНОВИЋ: Још увек ништа, као да је у земљу пропао. Једноставно, нестао је.
- МЛАДЕН: Живановићу, и ти си у овој екипи?
- ЖИВАНОВИЋ: Зашто се чудиш? Ја сам у њој одувек и био, али си ти издао.
- ПАВЛЕ: Издаја, патриотизам, маните ме тешких речи! Капетане, не може неко тек тако да нестане. Шта је с патролом?
- ЖИВАНОВИЋ: Није се још вратила, господине пуковнице.
- ПАВЛЕ: Кога сте послали?
- ЖИВАНОВИЋ: Најбоље људе...
- ПАВЛЕ: Ти ваши "најбољи људи" су већ седам сати на терену и ништа нису урадили!
- ЖИВАНОВИЋ: На жалост, изгубили смо и везу с њима, господине...
- ПАВЛЕ: Шта кажете?! Како сте могли да изгубите везу?
- ЖИВАНОВИЋ: Можда је требало да ангажујемо више хеликоптера...
- ПАВЛЕ: Живановићу, да ли ти то мени држиш обуку из војне тактике? Мислиш да је требало да за једним одбеглим ОЛ-ом поведем армију са собом?
- ЖИВАНОВИЋ: Али, крај је неприступачан, густе шуме око језера отежавају рад с хеликоптерима...

- МЛАДЕН: Чини се да имате неких проблема, господо?
- ПАВЛЕ: Ти, ћути!... Живановићу, нисмо пошли на војну вежбу, него на ратни задатак! Немам везу са Центром, немам везу са патролом, ОЈ Захарије вам је нестао са радара... како мислите да га ухватим?
- ЖИВАНОВИЋ: Моји људи су га имали у рукама.
- ПАВЛЕ: У каквим рукама? Хтели сте да га гађате ракетом из хеликоптера? Јесте ли ви нормални? Мој задатак није да спалим пола шуме, него да одбеглог ОЈ-а ухватим живог и поново га прикључим на Систем. Јасно?
- ЖИВАНОВИЋ: Јасно, господине пуковниче... Само, има још нешто.
- ПАВЛЕ: А, то је?
- ЖИВАНОВИЋ: Нешто се чудно дешава над језером: као да се мења магнетно поље. Електростатичке сметње постају све јаче, над водом се образује нека врста јонизованог омотача, што је вероватно и проузроковало сметње на нашим радио уређајима.
- ПАВЛЕ: Капетане, хоћу конкретан одговор: је ли то природна појава, или није?
- ЖИВАНОВИЋ: Још увек је проучавамо, господине...
- ПАВЛЕ: Наставите с проучавањем, али много брже! Вољно!
- ЖИВАНОВИЋ: Разумем, господине пуковниче!
- Живановић поздрави и журно изађе са сцене. Павле се помало уморно сјусио на један ђањ. Војницима:*
- ПАВЛЕ: Скините им лисице, али их држите на нишану...
(Војници скину лисице Младену и Соњи)
Седите преко пута мене, тако да вас добро видим и не мрдајте.
(Младен и Соња седну на једно оборено дебло)
Видите, Соња, какве су ми проблеме направили ваш дечко и ваш деда?
- СОЊА: Ко сте ви и шта хоћете од нас?
- ПАВЛЕ: Забога, девојко, пола живота покушавам да одговорим на таква стереотипна питања: ја ништа не желим од вас, па чак више ни од себе, али, ја сам у Служби. Ја сам оно што је ваш дечко некада био, али више није – и, то је све. Јел' тако, поручниче?

- МЛАДЕН: Пусти нас да одемо, Павле.
- ПАВЛЕ: Не мислиш, ваљда, озбиљно?
- МЛАДЕН: Само тражим од тебе да будеш фер, ништа више.
- ПАВЛЕ: Као што си ти био фер према нама, зар не?
- МЛАДЕН: Зар нисам био?
- ПАВЛЕ: Имао си наше потпуно поверење, био ти је омогућен приступ у све компоненте Система, а ти си све то изиграо, зарад, не знам чега...
- МЛАДЕН: Знаш, више него добро.
- ПАВЛЕ: Да, пардон... Зарад науке, истине, слободе... и, које су још оно велике речи?
- МЛАДЕН: Скрећеш с теме: био сам фер, јер сам само отишао, а могао сам већ онда да уништим Систем.
- ПАВЛЕ: Могао си? А, зашто ниси? Зашто то покушаваш да учиниш тек сада, након толико година?
- МЛАДЕН: То је оно што никада себи нећу моћи да опростим.
- ПАВЛЕ: Утешићу те: сада је касно и игра ће ускоро да буде завршена.
- МЛАДЕН: И хоће. Али, за тебе.
- ПАВЛЕ: Заиста си духовит, поручниче, одувек сам то ценио код тебе.
- МЛАДЕН: Павле, да отворимо карте: у проблему си.
- ПАВЛЕ: У реду, јесам. Али, мој је посао да увек будем у проблему – али и да га решим! Шта ћемо с тобом, са Соњицом, са њеном породицом... ?
- МЛАДЕН: Упозоравам те: Соњу остави на миру. Она и њена породица немају ништа с овом причом!
- ПАВЛЕ: Ти мене упозораваш? Јеси ли ти нормалан? У кога су уперене цеви, у мене или у тебе?
- МЛАДЕН: Пуковниче, морам о нечему да те обавестим: ти си мртав човек.
- ПАВЛЕ: Сви ћемо умрети једног дана... Али, ти ћеш вероватно мало да пожуриш. На жалост, на овом столу карте су сада тако распоређене.
- СОЊА: О чему причате вас двојица?

- МЛАДЕН: Немој да га слушаш, срце: пуковник Павле више не постоји.
- СОЊА: Али, ја постојим! Не можете тако да говорите о људским животима!
- ПАВЛЕ: Госпођице, верујете ми на реч: на скали приоритета, људски живот баш и не стоји превисоко.
- СОЊА: Онда нас убијте одмах, али моје родитеље и моју баку оставите на миру!
- ПАВЛЕ: Забога, како можете тако да ми се обраћате? Ја нисам убица. Ја сам обичан државни чиновник и ако желите да будем искрен до краја: може се лако десити да ваш дечко буде одговоран за хиљаду пута више убијених људи него што бих ја могао да ликвидирам, па, таман да живим три живота!
- МЛАДЕН: Павле, доста си срао! Признај: изгубили сте га.
- ПАВЛЕ: ОК, признајем: изгубили смо га.
- МЛАДЕН: Како то вама да се деси, елитним јединицама Центра за Одржавање?
- ПАВЛЕ: Ето, десило се, Наравно, само за кратко. Он не може вечито да се крије.
- МЛАДЕН: Ко каже да се крије?
- ПАВЛЕ: Него?
- МЛАДЕН: Мислим да он лови вас. Требало би да се ви кријете.
- ПАВЛЕ: Питам се, Младен, где смо то погрешили с тобом? Имао си све могуће повластице, уживао си углед, добијао признања, новац, био си један од наших најбољих програмера у Центру – а, показало се да си ти био једна од наших највећих грешака!
- МЛАДЕН: Заиста ми је жао због тога. У једном тренутку сте били веома близу да ме ухватите, пре но што сам Захарија искључио из Система.
- ПАВЛЕ: Знам, али, ко би то повезао: перформансе у Администраторској шифри и... Штета. Преварио си нас, а ми нисмо стигли да интервенишемо. Једино што до скоро нисам знао: зашто? Али, сад знам
- МЛАДЕН: Знаш?
- ПАВЛЕ: Да, знам. Цела је ствар у покушају Буђења једне ОЛ баке од пре петнаестак година. Ја тада нисам био главни диспечер Центра за Одржавање, али сам ових

дана добро прочешљао нашу архиву. На жалост, прекасно. Дошао сам до запањујућих података, коцкице су се сложиле – и, најзад ми је постало јасно зашто је један од мојих најбољих људи постао један од мојих највећих непријатеља. Зато, веровали или не, што је Центар морао да ликвидира његову баку која се несхватљивом грешком рачунара пре петнаестак година пробудила из Кома... !

- МЛАДЕН: Генијално, признајем... И, шта ћеш сада?
- ПАВЛЕ: Младене, ја немам више времена. Мораш ми рећи шта си урадио Захарију? Како си га преусмерио ка језеру?
- МЛАДЕН: Мислим да ти још увек ништа не разумеш.
- ПАВЛЕ: Поручнице, моји су људи дуго на трену, а твоја је девојчица млада, лепа...
- МЛАДЕН: Ја га никуда нисам преусмерио.
- ПАВЛЕ: Лажеш! Знаш одлично да онај који се буди из Кома нема представу ни о простору ни о времену. Као ни твоја бака, уосталом.
- МЛАДЕН: Павле, уразуми се, говорим истину: Захарије је сам пошао тамо куда је пошао, снагом сопствене воље, ја у томе нисам интервенисао... А девојку остави на миру, она с тим нема ништа!
- ПАВЛЕ: То ћемо још да видимо...
(Приђе Соњи)
Чули сте све? Надам се да вам је јасна ситуација?
- СОЊА: Јасно ми је да ћете отићи у затвор због овога што нам радите.
- ПАВЛЕ: Али, то није ништа у односу на оно што бих тек могао да вам урадим. Ипак, то се неће десити, зар не?
- СОЊА: Шта, заправо, хоћете од нас? Шта хоћете од мене?
- ПАВЛЕ: Сада сте конструктивни, то је добро. Видите, да будем искрен, од вас ја не желим ништа. Али, ваш дечко зна нешто до чега ми је веома стало, само неће да ми каже. И, шта би сте ви урадили на мом месту да то сазнате? Хајде, реците ми искрено, слушајте.
- СОЊА: Цинични сте.

Уђе кайеџан Живановић.

ЖИВАНОВИЋ: Још увек ништа, господине пуковниче.

ПАВЛЕ: Онда ћемо морати да убрзамо ствар, јер ми је стрпљење на измаку. Да видимо, Младене, докле иде твоја тврдоглавост? Последњи пут ти кажем: теби спаса по свему судећи нема, али немој друге непотребно да шаљеш у смрт. Нећу више имати никаквих обзира, јер је сада и моја глава у питању!

МЛАДЕН: *(Кајетјану)*
Живановићу, зашто ти ћутиш?... Реци му шта се догодило, он то не може да схвати. Реци му да је сада за све касно.

ПАВЛЕ: Занимљиво, мењаш тактику...

МЛАДЕН: Капетане, ти си инжењер, научник, или си барем то до скоро био... Знао си да једног дана мора до овога доћи? И ти си се побунио, само ниси издржао, понестало ти је снаге... Кажи пуковнику да је у заблуди, да више ништа не може да учини... Спречи непотребне жртве, капетане. Систем се распада, ти то добро знаш – јер си ти један од оних који га је и створио!

Кајетјан само окрене главу у стјрану. Павле се насмеје...

ПАВЛЕ: Какав говор, поручниче... Штета, могао си да постанеш добар политичар, овако...
(Војницима)
Доведите девојку!

Војници дохватају Соњу, њовуку је љрема Павлу, Младен љокуша да љо сиречи, али ља војници задрже...

СОЊА: Оставите ме на миру, чујете ли? Младене, шта они хоће од мене?

ПАВЛЕ: Ми чујемо, госпођице, али, не чује онај који треба да чује... Младене, последњи пут, пре но што са твојом Соњицом учиним нешто што ће ми бити веома непријатно: шта си му уградио у мозак кад си га пробудио из Комер?... Усмеривач?... Која му је шифра?... Ђутиш?

МЛАДЕН: Ништа му нисам уградио. Рекао сам ти: креће се снагом сопствене воље. Пусти девојку, одмах!

ПАВЛЕ: Значи, одлучио си да је жртвујеш? У реду, водите је.

Војници крену са Соњом, која се оћима, ка излазу са сцене... али, настући неочекивани преокрећ! Кайећан Живановић наједном зграби Павла руком око вратића и ирислони му цев ишићоља на слећоочницу!

ЖИВАНОВИЋ: Готово је, Павле! Остави девојку!

Сви на сцени засћану. Настући дужа ћауза, некаква ћаћ-ћозиција.

ПАВЛЕ: Капетане, шта то радиш?

ЖИВАНОВИЋ: Нареди им да пусте девојку!...
(Повуче ороз на ишићољу)
Одмах, ја немам шта да изгубим.

ПАВЛЕ: Пустите је.

Војници ћустие Соња која одмах ирићрчи Младену. Он је заћрли, заћим коракне ирема Павлу, али ћа војници зауставе уиереним ћушкама. Кайећан извуче ћуковников револвер из фућроле и даље му држећи цев своћ ишићоља на челу.

ЖИВАНОВИЋ: Павле, повуци људе!

ПАВЛЕ: Иначе?

ЖИВАНОВИЋ: Иначе си мртав.

ПАВЛЕ: Онда сам мртав и овако и онако. Бојим се да нисте најбоље проценили ствар.

Кайећан хладнокрвно оћали један мећак Павлу у ноћу. Овај крикне и склизне на земљу, док ћа Живановић и даље држи око вратића.

ЖИВАНОВИЋ: Толико о проценама. Следећи иде у другу ногу – а, трећи, у главу. Да ли сам јасан, или желиш и даље да окушаваш срећу, пуковниче?

ПАВЛЕ: (Војницима)
Повуците се...
(Војници оклевају)
... То је наређење!

ЖИВАНОВИЋ: Хоћу да се укрцају у хеликоптер, сви до једнога! Немој да ми случајно неки снајпериста остане у шуми, јер...
(Добасти ћуковников револвер Младену који ћа брзо ухвати у руку)
... ако погоди једног од нас, онај други те сигурно неће промашити. Наравно, пушке нека оставе, неће им бити потребне.

ПАВЛЕ: Послушајте све. Идите!

Војници одложе оружје и повуку се иза сцене. Убрзо се зачује звук хеликоптерске елисе, а зајим и хеликоптера који узлеће. Ротациона светла и звук мотора полако нестјану са сцене... Живановић се уморно сјусио на земљу. Младен приђе Пуковнику, поцепа му ногавицу, а зајим зашегне илајно изнад ране.

МЛАДЕН: Нећеш умрети... барем, не од овога.

ПАВЛЕ: *(Соњи)*
Чујете ли га, млада дамо? Ко је сада циничан?

СОЊА: Младене, шта ми ово радимо?

МЛАДЕН: Соња, жао ми је што сам те увукао у све ово. Издржи још мало, молим те. Ускоро ће све бити готово.

СОЊА: Издржаћу, Младене.

МЛАДЕН: Ти ми верујеш, зар не?

СОЊА: Рекла сам да ћу издржати.

МЛАДЕН: *(Пољуби је)*
Поносим се тобом.

ЖИВАНОВИЋ: Шта ћемо даље, Младене?

МЛАДЕН: Чекаћемо. Захарије је овде и ускоро ће се појавити.

ЖИВАНОВИЋ: Јеси ли сигуран?

МЛАДЕН: Био сам сигуран још пре десет година када сам отишао из Центра. И ти си био сигуран, само ти је недостајало мало снаге да учиниш оно што и ја. Истина, напустио си Програме, али не и Центар.

ПАВЛЕ: Ипак си му уградио Усмеривач... Не могу да верујем како си био спреман да жртвујеш и ову девојку.

Младен му брзо приђе и удари шамар.

МЛАДЕН: Изгубио си право да мислиш, скоте!

ПАВЛЕ: *(Иронично)*
Хеј, ударити заробљеника, уз то још и рањеног – па, то није по Женевској конвенцији... Просто је невероватно како ми данас све иде наопако... Капетан Живановић?! Ко би икада помислио да ћеш ми ти једног дана уперити пиштољ у главу, а, онако успут, прострелити ногу. Шта се то десило с тобом? Јесмо ли те мало плаћали? Примао си плату

- ко да си и даље главни координатор у сектору Програма, а ниси то био.
- ЖИВАНОВИЋ: Имаш превише снаге за онога који је примио метак.
- ПАВЛЕ: Није ми то први метак који сам примио, а по свему судећи, неће бити ни задњи. Осим, ако не намеравате да ме убијете ножем.
- ЖИВАНОВИЋ: Павле, умукни!
- ПАВЛЕ: Кад си напустио Програме, они су хтели да те ликвидирају, знаш ли то? Ја сам ти спасао живот.... Невероватно шта си урадио, све због једне непознате клинке. Каква си ти сентиментална будала!... *(Младен му поново љриђе у намеру да га удари, али се љредомисли)*
... Поново би да ме ударио, је ли? Осладило ти се...
- СОЊА: Зашто ви једном не уђутите! Све сте хтели да нас поубијате... !
- ПАВЛЕ: Не спорим, само... То је питање тренутка, ништа више. Да ли ви заиста мислите како ћете се живи извући одавде? Ко ће вам помоћи?
- МЛАДЕН: Сазнаћеш на време, не брине.
- ПАВЛЕ: Уградио си му Усмеривач, био сам у праву?
- МЛАДЕН: Зашто си тако радознао?
- ПАВЛЕ: Али, ти ниси могао сам да га конструишеш?
- МЛАДЕН: Тачно, пуковниче. Најзад си нешто погодио.
- ПАВЛЕ: Дакле, ти, Живановићу?... Од кад радиш за њега? Знао си све ово кад си са мном кренуо овамо?
- ЖИВАНОВИЋ: Ја нисам хтео да идем, то добро знаш. Али си ме натерао!... Јесте, конструисали смо тај Усмеривач још тада, одавно, а онда смо се разишли. Нисам знао да ће га Младен икада употребити.
- ПАВЛЕ: Али си зато врло добро знао када треба да ми пуцаш у ногу. И ти си ми неки војник под заклетвом, јеби га... !
- ЖИВАНОВИЋ: Жао ми је, али нисам могао да одобрим твоје методе.
- ПАВЛЕ: Ниси? А, како је он могао? Био је спреман да препусти своју Соњицу мојим војницима... *(Младен му поново љреићећи љриђе)*

... добро, добро, извињавам се, нема потребе да ме опет удариш... Заправо, ја ти се дивим, Младене. Да си остао у Центру далеко би догурао. Овако, кад се све ово заврши, нико неће знати да си икада постојао.

Након дужег времена оџласи се сиџнал из радио стјанице!

ГЛАС ИЗ РАДИО

СТАНИЦЕ: *(Off)*

База зове "Језерски одред", јавите се... !

Кайејан Живановић узме микрофон у руке.

ЖИВАНОВИЋ: Живановић овде, слушам.

ГЛАС ИЗ РАДИО

СТАНИЦЕ: *(Off)*

Капетане, Центар више не постоји... !

ЖИВАНОВИЋ: Поновите!

ГЛАС ИЗ РАДИО

СТАНИЦЕ: *(Off)*

Центар више не постоји! Пре непуних пола сата распао се Систем за Одржавање. Наступило је колективно Буђење... Центар је гомила рушевина којој се не може прићи... Све је у пламену, сваки час одјекују експлозије... Из кућа у граду са Одржаваним Лицима вире покидани каблови; крв, инфузија и фекалије сливају се улицама!...

ЖИВАНОВИЋ: Шта је с њима? Где су они?

ГЛАС ИЗ РАДИО

СТАНИЦЕ: *(Off)*

Одржавани су нестали! Сви до једнога... !

Глас из айарайта се йолако изџуби, зачује се йуцкејтане, зајим све ујихне...

ПАВЛЕ: Ово си хтео, поручниче? Хаос?

ЖИВАНОВИЋ: *(Гледајући на мали радарски уређај)*

Младене, нешто се креће према нама. Огромно је... Сада као да се зауставља и лебди над језером. Не, кренуло је према хеликоптеру са војницима...

Младен се йоине на малу узвишицу и стјави доџлед на очи.

МЛАДЕН:

Диге се из језера и као густа магла обавија хеликоптер... Повлачи га са собом у воду... Они нестају у језеру!

ПАВЛЕ: Убио си цео вод. Због овог ти не гине војни суд, поручниче.

ЖИВАНОВИЋ: *(Гледајући на радар)*
Не секирај се због тога, Павле. Мислим да до суда нећемо ни стићи. Ово је дефинитивно кренуло на нас.

ПАВЛЕ: Шта, онда, чекате? Зашто не побегнемо одавде?

МЛАДЕН: Малопре сам стекао утисак да ти је свеједно ако умреш?

ПАВЛЕ: Да, али не на овако глуп начин! Не желим да ме изгази маса бесвесних Одржаваника као обичну бубашвабу! Зашто сте још овде? Јесте ли ви сасвим полудели?

МЛАДЕН: Захарије неће да убије своју унуку. Буди у то сасвим сигуран.

ПАВЛЕ: Буди ти сигуран, ја не желим тако да погинем!

МЛАДЕН: Иди, онда.

ПАВЛЕ: Како?

МЛАДЕН: Иди ако хоћеш. Више ми ниси потребан, твоја је улога завршена, све је готово.

ПАВЛЕ: Нећеш да пуцаш?

МЛАДЕН: Не.

Павле се у неверици полако подигне, с болом се ослањајући на повређену ногу. Затим крене ка излазу са сцене, да би се на самом излазу нагло окренуо с шишићом у руци, издукавши га однекуд из своје униформе. Међу тим, Живановић брзо одрезује и исцали цео шаржер у његовом љавцу. Павле се скљока на земљу.

ЖИВАНОВИЋ: Одавно је требало да то учиним. Али, сада је ионако свеједно.

Павле приђе шелу и нагне се над њим.

ПАВЛЕ: Мртав је. Није био ни бољи, ни гори од других. Имао је само ту несрећу да буде последњи Командант Интервентне бригаде Центра.

СОЊА: *(Са узвишице)*
Дођите брзо овамо! Погледајте... !

Младен и Живановић сјану крај Соње и гледају у даљину.

ЖИВАНОВИЋ: Боже, то није магла...

МЛАДЕН: То су људи, Живановићу – маса пробуђених Одржаваника!... Зар није величанствено? Гледајте: излазе из језера, изливају се као лава, после милион година ослобођена из земље... Капетане, Соњице, успели смо – изашли смо из Коме!

Одједаред, дубоко под земљом нешто зашћућњи и почне да се појачава. Као да катасстрофалан земљотрес пошресе језерску долину. По сцени све почне да се руши, дим и прашина покуљају са свих страна, сунце потамни и завлада злослучни сумрак... Најзад, све се полако утисна, дим почне да се разилази, а сцена да се отапњује... Младен и Соња излазе испод једног обореног дебла, неповређени, док мртво Живановићево тело лежи у непосредној близини. Младен му приђе, отиша пул, а онда само одмахне руком.

СОЊА: Мртав?

МЛАДЕН: Да, мртав је. Њега нису хтели да поштеде...
(Поине се на оборено дебло и погледа у даљину)
... Соња, погледај: језеро више не постоји, прогутала га је земља!... Видиш ли тамо? Иду према граду. Стотине хиљада бивших Одржаваника које више нико не може да заустави... !

СОЊА: Је ли Захарије с њима?

МЛАДЕН: То је сада свеједно. Сви су они Захарије.

СОЊА: Шта ће се десити кад стигну до града?

МЛАДЕН: Не знам, Соња...

СОЊА: Како не знаш? Ти си их створио, подарио им слободу...

МЛАДЕН: Јесам, али... нисам их научио како да је употребе.

СОЊА: Зашто тако говориш? Зар ниси срећан што ти се остварило оно о чему си маштао целог живота?

МЛАДЕН: Јесам, Соња, срећан сам... Али, плашим се да и они некада не пожелe бољи и праведнији свет.

Сцена се затамни. Младен и Соња остану у сивој-кадру осветљени једним рефлекторским фаром – а затим се у сивој другој рефлекторској фара, на другом крају сцене осветли сиво (као у Првој слици с почетка комада), за којим седе Јулија и Катарина. Ова друга, као и на почетку, гледа у шољицу од кафе.

КАТАРИНА: Мама, врло необично...

- ЈУЛИЈА: Шта видиш?
- КАТАРИНА: Видим гуштера како гута змију! Онда, ту је један облак, а из облака вири рука – са шест прстију! Затим, талог, пуно талога...
- ЈУЛИЈА: Разуме се, увек куваш прејаку кафу, као да у овој кући сви треба да се шлогирамо...!
- КАТАРИНА: Мама, зашто си тако нервозна?
- ЈУЛИЈА: Ја? Боже сачувај...
- КАТАРИНА: Нешто се догађа?
- ЈУЛИЈА: Да, догађа се! Догађа ми се старост, драга моја, али то овде никога не занима.
- КАТАРИНА: Знам, мама, о томе причаш сваки дан од када је тата заспао.
- ЈУЛИЈА: Катарина, морам нешто да ти кажем...
- КАТАРИНА: Ипак се нешто десило?
- ЈУЛИЈА: Не знам, можда... Јутрос када сам ушла у његову собу, учинило ми се...
- КАТАРИНА: Шта, мама?
- ЈУЛИЈА: Да му се... померила рука.
- КАТАРИНА: Немогуће!
- ЈУЛИЈА: Знам, али, учинило ми се... Не, видела сам да се то догодило!
- КАТАРИНА: Ђути, мама, забога.
- ЈУЛИЈА: Бојим се за децу, за Соњу...
- КАТАРИНА: Верујеш ли заиста у то?
- ЈУЛИЈА: Тако је било.
- КАТАРИНА: Најбоље да све заборавиш. Учинило ти се нешто што се није могло догодити.
- ЈУЛИЈА: Да, то је најбоље. Али, шта ако се понови?
- КАТАРИНА: Јулија, не говори глупости!... Јеси ли још некеме ово казала?
- ЈУЛИЈА: Боже, како бих смела...
- КАТАРИНА: И немој! Никако.
- ЈУЛИЈА: Каћа, кћери, ти ми верујеш, зар не?

КАТАРИНА: Верујем ти – да ти се нешто учинило.

ЈУЛИЈА: За име света, зар би могла...

КАТАРИНА: О томе више ни реч!

ЈУЛИЈА: У реду. Ни реч.

Оба рефлекторска фара се угазе и сцена се њојшћуно зајшћами.

КРАЈ